ОБЩИНА РАЗЛОГ

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

2025 - 2030 година

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ 5
II. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ 6
III. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ 8
IV. ПРОФИЛ НА ОБЩИНА РАЗЛОГ 15
4.1. Описание на общината 15
4.1.1. Местоположение и граници 15
4.1.2. Население и селища 16
4.1.3. Релеф 16
4.1.4. Климат 18
4.1.5. Електроснабдяване 20
4.1.6. Газоснабдяване 22
V. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНА РАЗЛОГ: 23
VI.СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ В ОБЩИНА РАЗЛОГ . 28
6.1. Сграден фонд на община Разлог. 28
6.2 Системи за улично и парково осветление в Община Разлог. 36
VII. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА 38
Специфична цел 1. 1. Повишаване на енергийната ефективност в обществения сектор. 39
Специфична цел 2. Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор ... 43
Специфична цел 3. Повишаване на информираността на заинтересованите страни и подобряване на местната политика в областта на енергийната ефективност. 44
VIII. ИЗБОР НА ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ 45
8.1 Дейности във връзка с изпълнение на нормативните изисквания по ЗЕЕ: 48
8.1.1 Дейности във връзка със задълженията на Община Разлог за обследване и сертифициране на сгради в експлоатация по чл. 38 и следващи от ЗЕЕ. 48
8.1.2 Дейности за внедряване на мерки за енергийна ефективност в сграден фонд на Община Разлог - високоприоритетни сгради. 49

IX. ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО 50
X. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ 51
XI. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ 52
XII. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ 55
12.1. План за изпълнение на ПЕЕ, изпълнение на специфични цели и мерки за повишаване на енергийната ефективност, очаквани резултати и индикатори за тяхното измерване 56
XIII. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО 60
ЗАКЛЮЧЕНИЕ 61

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АУЕР – Агенция за устойчиво енергийно развитие

БГВ – бойлер за гореща вода

ВИ – възобновяеми източници

ВЕИ – възобновяеми енергийни източници

ВИЕ – възобновяеми източници на енергия

ЕЕ – Енергийна ефективност

ЕО – Европейска общност

ЕС – Европейски съюз

ЕСБ – Енергийна стратегия на България

ЕСМ – енергоспестяващи мерки

ЕК – Европейска комисия

ЗБР – Закон за биологичното разнообразие

ЗВ – Закон за водите

ЗГ – Закон за горите

ЗЕ – Закон за енергетиката

ЗЕЕ – Закон за енергийна ефективност

ЗЕВИ – Закон за енергията от възобновяеми източници

ЗООС – Закон за опазване на околната среда

ЗРА – Закон за рибарство и аквакултури

ЗУТ – Закон за устройство на територията

ЗЧАВ – Закон за чистотата на атмосферния въздух

КЕВР – Комисия за енергийно и водно регулиране

КЕП – крайно енергийно потребление

КПД - Коефициент на полезно действие

КЛЛ - Компактни луминисцентни лампи

кВт - Киловат

МВт - Мегават

л./сек – литра в секунда

МВтч - Мегават час

кВт/год - Киловата годишно

kWh - киловат час

kWh/m² - киловат час на квадратен метър

m3 – кубичен метър

МВтч/год - Мегават часа годишно

GWh - гигават часа

m/s – метра в секунда

МЕ - Министерство на енергетиката

МРРБ - Министерство на регионалното развитие и благоустройството

МЗХ - Министерство на земеделието и храните

МПС – моторно превозно средство

НЛВН - Натриеви лампи с високо налягане

НПДЕЕ – Национален план за действие за енергийна ефективност

НСИ – Национален статистически институт

ООН – Организация на обединените нации

ОП – Оперативна програма

ПЕЕ – Програма за енергийна ефективност

РЗП – разгъната застроена площ

СС – сдружение на собствениците

УОТ – улично осветително тяло

ЮИР – Югоизточен район

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Понятието „**енергийна ефективност**“ представлява съотношението между изходното количество производителност, услуга, стока или енергия и вложеното количество енергия или най-общо казано енергийната ефективност е степента на използване и икономия на енергийните ресурси. Като цяло енергийната ефективност е извличането на максимална полза от всяка единица енергия чрез използването на модерни технологии, промяна в навиците за задоволяването на ежедневните нужди. ***Ефективното използване на енергията означава да се покрият същите нужди, като се поддържа същото ниво на комфорт и безопасност, а се използват ефективно енергийните ресурси, което означава пряко спестяване на ресурси и пари.***

Европейската комисия определя енергийната ефективност като стратегически приоритет за Европейския съюз (ЕС). По-ефективното използване на енергията, може да ограничи търсенето й, да доведе до по-ниски сметки за потребителите, намаляване на емисиите на парникови газове, ограничаване на нуждите за енергийна инфраструктура, както и увеличаването на енергийната сигурност, чрез редукция на вноса.

Разработването на общински програми за Енергийна ефективност (ЕЕ) е задължителна част от държавната политика по ЕЕ, с прякото участие на регионалните и местните структури. Местните власти играят ключова роля в разумното използване на енергията и съответно в разработването на програми и стратегии за енергийна ефективност.

Реализирането на Националната политика по енергийна ефективност е възможна с участието на общините, чиито действия са насочени към повишаване на енергийната ефективност на сградите.

Общинската програма за ЕЕ цели да се намали нивото на енергопотреблението в обектите общинска собственост (сгради, инсталации, улично осветление и др.), като по

този начин се даде пример на населението и бизнеса за генериране на икономия на енергия в бита и индустрията.

Предвидените в програмата мерки по ЕЕ имат за цел превръщане на политиката по ЕЕ в приоритет на територията на община Разлог, като по този начин се повиши икономическия растеж и жизнения стандарт на населението на общината и се подпомогне опазването на околната среда.

Програмата е структурирана съобразно Указанията на Атенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) за разработване на планове/програми за ЕЕ.

II. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Общинската Програма за енергийна ефективност на община Разлог за период 2025–2030 г. е разработена на основание чл.12, ал.2 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ) и в съответствие с Националния план за действие по енергийна ефективност.

Общинската програма е подчинена на Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030г.

- ***Пътна карта за енергетиката до 2050 г.***

През декември 2011 г. Европейската комисия публикува Пътна карта за енергетиката, която има за цел понижаване на въглеродните емисии до 2050 г. като същевременно се подобри конкурентоспособността и сигурността на доставките за Европа.

- ***Директиви на Европейския съюз за енергийна ефективност.***

Европейското право в областта на енергийната ефективност включва седем директиви и девет регламента, които са транспонирани в българското законодателство в Закона за енергийната ефективност.

Две от директивите са тясно свързани с енергийния мениджмънт в Общините:

- **Директива 2010/31/ЕС на Европейският парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите.**

Целта на директивата е да насърчи подобряване на енергийните характеристики на сградите в рамките на ЕС, като се вземат предвид външните климатични и местни условия, както и изискванията за параметрите на вътрешния въздух и съотношението разходи-ефективност. Директивата определя изисквания по отношение на:

- Общата методологична рамка за изчисляване на цялостните енергийни характеристики на сгради и части от тях;
- Прилагане на минимални изисквания по отношение на енергийните характеристики на нови и съществуващи сгради, сградни компоненти и външни ограждащи елементи на сградата, които подлежат на основен ремонт;
- Енергийно сертифициране на сгради и части от тях.

- **Директива 2012/27/ЕС на Европейският парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно енергийната ефективност.**

Основната цел на директивата е да допринесе за постигане на целите на ЕС за енергийна ефективност чрез:

- Изготвяне на национална дългосрочна стратегия за саниране на обществения и частен сграден фонд;
- Задължително реновиране на 3% годишно от пълната разгъната застроена площ (РЗП) на държавните сгради над 250 кв.м, а за общинските сгради това е пожелателно;
- Насърчаване използването на ЕСКО дружества за енергийни услуги и договори за енергоспестяване с гарантиран резултат за финансиране на санирането на сградния фонд;
- Въвеждане на система за енергийно управление, включително енергийни обследвания, като част от прилагането на плана по ЕЕ от публичните органи.

Преработената Директива за енергийна ефективност към 2030г.

-През ноември 2018г. като част от пакета „Чиста енергия за всички европейци“. Комисията предложи преразглеждане на Директивата за енергийна ефективност, с което се повишават целите на ЕС за намаляване на потребление на първична и крайна енергия до 32,5% до 2030г.

- През юли 2021г., като част от пакета „Подготвени за цел 55“, Комисията предложи първо преразглеждане на Директивата за енергийна ефективност, за да приведе нейните цели за енергийна ефективност в съответствие с новата амбиция на ЕС в областта на климата и включи в законодателството принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място като стълб на енергийния съюз.

Комисията предложи да се повиши обвързващата годишна цел на ЕС, свързана с енергийната ефективност, на най-малко 9% до 2030г., измерено спрямо актуализираните прогнози за 2030г.

-През май 2022г. като част от плана REPowerEU след руската агресия срещу Украйна, комисията предложи второ преразглеждане на Директивата за енергийна ефективност, като допълнително повиши обвързващата цел за енергийна ефективностот 9% на 13% в абсолютно изражение енергийното потребление на ЕС до 2030г. съгласно с предложението ще бъде не повече от 980-750 Mtoe съответно за първична и крайна енергия до 2030г.

Директива 2023/1791/ЕС на Европейският парламент която е в сила от 10 октомври 2023г.

Промените в сравнение с предходните Директиви 2018/2002 и 2012/27/ЕС включват следното:

- Определяне на правно обвързваща цел на ЕС за намаляване на крайното потребление на енергия в ЕС 11.7% до 2030г. (спрямо референтния сценарий на 2020г.). Това включва изискването всяка държава членка да определи своя индикативен национален принос въз основа на обективни критерии, отразяващи националните условия.

- Увеличаване на годишните икономии на енергия от 0.8% (понастоящем) на 1,3% (2024г.-2025г.), след това на 1.5% (2026г.-2027г.) и на 1.9% от 2028г. нататък.

- Задължаване на държавите членки да дават приоритет на уязвимите потребители и социалните жилища в обхвата на своите марки за икономия на енергия.

- Въвеждане на цел за годишно намаляване на потреблениетона енергия от 1.9% за публичния сектор.

- Разширяване на задължението за годишно обновяване на сградите с 3% до всички нива на публичната администрация.

- Въвеждане на различен подход, основан на потреблениетона енергия за предприятията, които трябва да имат система за енергиен мениджмънт или да извършват енергийни одити.

III. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Законодателната рамка в областта на енергийната ефективност и насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници се определя от следните по-важни нормативни документи:

3.1. Директиви на Европейския съюз за енергийна ефективност

Европейското право в областта на енергийната ефективност включва седем директиви и девет регламента, които са транспонирани в българското законодателство в ЗЕЕ. Две от директивите са тясно свързани с енергийния мениджмънт в общините - *Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност.*

Директива 2010/31/ЕС на Европейският парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите:

Целта на Директивата е да се подобрят енергийните характеристики на сградите в рамките на държавите - членки на ЕС, като се вземат предвид външните климатични и местни условия, както и изискванията за параметрите на вътрешния въздух при стриктно спазване на съотношението „разходи - ефективност“.

Директивата въвежда изискване за привеждане на съществуващия сграден фонд в държавите - членки до „сгради с близко до нулево потребление на енергия“. Това означава подобряване на енергийните характеристики на сградите до максимално възможния клас на енергопотребление по скалата на класовете за енергопотребление за съответната сграда, в зависимост от действащите технически правила и норми към датата на въвеждането й в експлоатация, плюс задължителното условие за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници за задоволяване на енергийните потребности на обитателите на сградата.

Директива 2012/27/ЕС на Европейският пар. относно енергийната ефективност:

Основната цел на тази Директива е да допринесе за постигане на целите на Европейския съюз за повишаване на енергийната ефективност в крайното енергийно потребление на държавите - WICHKH до 31 декември 2020 г. с 20 %.

С ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/844 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30.05.2018 година е прието изменение на двете посочени по - горе директиви. С измененията е поставена основата на краткосрочно (до 2030 г.), средносрочно (до 2040 г.) и дългосрочно (до 2050 г.) планиране на политиките на ЕС и страните членки в следните, особено важни направления:

Намаляване на емисиите парникови газове в края на 2030 година с 50 - 55 96 спрямо 1990 година;

- Въвеждане в експлоатация на жилищни сгради и сгради за обществено обслужване (ново строителство) с близко до нулата потребление на енергия;

- Постигане на оптимални енергийни характеристики на съществуващия сграден фонд при изпълнение на основен ремонт и обновяване, като при възможност и доказана икономическа целесъобразност стремежът € сградите да покрият изискванията за близко до нулата потребление на енергия.

3.2. Закон за енергийната ефективност.

Въвеждането в българското законодателство на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност със сега действащия ЗЕЕ поставя редица предизвикателства пред т. нар. „задължени лица - търговци с енергия“, както и **пред Общините в качеството им на крайни клиенти на енергия.**

По силата на чл. 12, ал. 1 - ал. 3 от ЗЕЕ държавната политика в областта на енергийната ефективност се изпълнява от всички държавни и местни органи, като за целта тези органи разработват и приемат **програми по енергийна ефективност,** съответстващи на целите, заложени в актовете по чл. 5, ал. 3, т. 1 – 4 от ЗЕЕ.

Програмите по енергийна ефективност се разработват при отчитане на стратегическите цели и приоритети на регионалните планове за развитие на съответните райони, изготвяни на основание чл. 4, ал. 3 от Закона за регионалното развитие, както и въз основа на перспективите за устойчиво икономическо развитие на съответните райони за икономическо планиране.

По аргумент от чл. 12, ал. 4 от ЗЕЕ, средствата за изпълнение на програмите по енергийна ефективност се осигуряват в рамките на бюджетите на държавните органи и на общините.

Съгласно чл. 21 от ЗЕЕ, при изпълнение на индивидуалните цели за енергийни спестявания задължените лица по чл, 14, ал. 4 (търговци с енергия) могат да: предлагат енергийноефективни услуги на конкурентни цени чрез доставчик на енергийноефективни услуги, и/или правят вноски във Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ или в други финансови посредници за финансиране на дейности и мерки за енергийна ефективност в размер на инвестициите, необходими за изпълнение на мерки за постигане на индивидуалните им цели, определени съгласно методиката по чл. 7, ал. 1, т. 12, и/или сключват споразумения с доставчици на енергийноефективни услуги или други незадължени страни за прехвърляне на енергийни спестявания чрез прехвърляне на удостоверения за енергийни спестявания.

Съгласно чл. 63, ал. 1 от ЗЕЕ, Задължените лица по чл. 14, ал. 4, собствениците на сгради – публична държавна или общинска собственост, собствениците на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление по чл. 57, ал. 2 са длъжни да извършват управление на енергийната ефективност.

Списъкът от дейности, посредством които се осъществява управлението на енергийната ефективност се съдържа в чл. 63, ал. 2 от ЗЕЕ и включва:

1. организиране на изпълнението на програмите за енергийна ефективност на държавните и местните органи, както и на други мерки, които водят до изпълнението на индивидуалните цели за енергийни спестявания;
2. поддържане на бази данни за месечното производство/потребление по видове енергии и потребители, включително дати, цени, количество и качество на доставените/продадените енергии и горива;
3. ежегодно изготвяне на анализи на енергийното потребление;
4. оценка на изпълнението на поставените им индивидуални цели за енергийни спестявания.

Преки задължения на Община Разлог произтичащи от ЗЕЕ:

Освен цитираният по - горе чл. 12, ал. 2 и следващите от ЗЕЕ, който формализира задължението на местните власти да приемат и изпълняват програми за енергийна ефективност, в ЗЕЕ са конкретизирани и задълженията на държавните и местните власти по отношение на:

а/ Сгради ново строителство:

Чл. 31 и следващи от ЗЕЕ определят, че: Изискванията за енергийна ефективност, предвидени в ЗЕЕ и в ЗУТ, се прилагат за всеки инвестиционен проект за изграждане на сграда и/или преустройство на сграда, с който се променят енергийните ѝ характеристики. Енергийните характеристики на нова сграда се удостоверяват със сертификат за енергийни характеристики на нова сграда. Възложителят по смисъла на чл. 161, ал. 1 от ЗУТ на новоизградена сграда е длъжен да придобие сертификат за енергийни характеристики на нова сграда преди въвеждането и в експлоатация. При продажба или отдаване под наем на нова сграда в нейната цялост или на самостоятелни обекти в нова сграда продавачът предоставя на купувача оригинала на сертификатът за проектни енергийни характеристики. Собствениците на нови сгради са длъжни да придобият при условията и по реда на ЗЕЕ сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация в срок не по - рано от три и не по - късно от 6 години от датата на

въвеждането в експлоатация.

б/ Сгради в експлоатация:

Чл. 38 и следващи от ЗЕЕ определят, че: Сградите за обществено обслужване в експлоатация с разгъната застроена площ над 250 кв. м и сградите в експлоатация подлежат на задължително обследване и сертифициране. Собствениците на сгради за обществено обслужване са длъжни да изпълнят мерките за достигане на минимално изискващия се клас на енергийно потребление, предписани от първото обследване, в тригодишен срок от датата на приемане на резултатите от обследването. При продажба или отдаване под наем на сграда в експлоатация, продавачът предоставя на купувача сертификата за енергийни характеристики на сградата, а при продажба на самостоятелен обект в сграда - заверено копие на сертификата за енергийни характеристики на сградата. Сертификатът за енергийни характеристики на сграда в експлоатация е със срок на валидност 10 години в зависимост от енергийните характеристики на сградата и годината на въвеждането й в експлоатация. След изтичане на срока по ал. 1 собственикът на сградата е длъжен да придобие по реда на този закон актуален сертификат за енергийни характеристики на сградата. Сертификатът за енергийни характеристики на сграда в експлоатация се актуализира при извършването на следните дейности, водещи до промяна на енергийните характеристики на сградата:

а/ преустройство;

б/ реконструкция, основно обновяване или основен ремонт, когато се обхващат над 25 на сто от площта на външните ограждащи конструкции и елементи на сградата.

в/ Отоплителни инсталации с водогрейни котли и климатични инсталации:

Чл. 49 и следващи от ЗЕЕ определя, че: Проверката за енергийна ефективност на отоплителни инсталации с водогрейни котли и климатични инсталации в сгради има за цел установяване нивото на ефективност при тяхната експлоатация и идентифициране на мерки за нейното повишаване? На проверка по реда на ЗЕЕ подлежат отоплителни инсталации с водогрейни котли в сгради с полезна номинална мощност за отопление на помещения над 20 kW. В зависимост от инсталираната мощност и вида на използваната енергия отоплителните инсталации с водогрейни котли подлежат на задължителна периодична проверка за енергийна ефективност веднъж на:

а/ всеки 6 години - за отоплителни инсталации с водогрейни котли на природен газ с единична номинална мощност над 20 kW до 100 kW включително;

б/ всеки 4 години - за отоплителни инсталации с водогрейни котли на течно или твърдо

гориво с единична номинална мощност над 20 kW до 100 kW включително, и на природен газ с единична номинална мощност над 100 kW/;

в/ всеки две години - за отоплителни инсталации с водогрейни котли на течно или твърдо гориво с единична номинална мощност над 100 kW. На проверка по реда на ЗЕЕ подлежат климатичните инсталации в сгради с номинална електрическа мощност над 12 kW. Климатичните инсталации подлежат на задължителна периодична проверка за енергийна ефективност веднъж на всеки 4 години.

г/ Системи за улично и парково осветление:

Чл. 57, ал. 2, т. 4 от ЗЕЕ определя, че: на задължително обследване за енергийна ефективност подлежат всички системи за външно изкуствено осветление, разположени в населено място с население над 20 000 жители.

д/ Задължения за отчетност:

Чл. 12, ал. 5 и следващи от ЗЕЕ определят задълженията на Община Разлог за отчитане на изпълнението на Програмата, като:

а/ Отчетите съдържат описание на дейностите и мерките, посочват размера на постигнатите енергийни спестявания и се представят не по - късно от 1 март на годината, следваща годината на изпълнение на съответните дейности и мерки;

б/ Отчетът на изпълнението на програмите за енергийна ефективност се извършва по образец, утвърден от АУЕР. Образецът на отчет на изпълнението на дейностите и мерките от Програмата за енергийна ефективност може да бъде намерен на Интернет страницата на АУЕР в рубрика Документи/Форми за отчет.

3.3. Закон за енергетиката

Със Закона за енергетиката на кметовете на общини се възлагат следните задължения:

- да изискват от енергийните предприятия на територията на общината прогнози за развитието на потреблението на електрическа и топлинна енергия и природен газ, програми и планове за електроснабдяване, топлоснабдяване и газоснабдяване;
- да осигуряват изграждането, експлоатацията, поддържането и развитието на мрежите и съоръженията за външно осветление за имоти - общинска собственост;
- да предвиждат в общите и подробните устройствени планове благоустройствени работи, необходими за изпълнението на инвестиционните програми на енергийните предприятия за развитие на мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура.

- **Закон за устройство на територията**

Едно от основните изисквания на Закона за устройство на територията (ЗУТ) е т.нар. „шесто изискване към строежите“ - изискването за енергийна ефективност (вж. чл. 169, ал. 1, т. 6 от ЗУТ), въведено в ЗУТ през 2005 г. С въвеждането на това изискване дейностите, свързани с реализация на инвестиционни намерения в областта на строежите, в това число и дейностите по изпълнение на енергоспестяващи мерки са поставени на нова основа.

- **Подзаконови нормативни актове в областта на енергийната ефективност**

- НАРЕДБА № Е-РД-04-2 от 23.12.2022 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сградите;

- НАРЕДБА № 5 ОТ 28 ДЕКЕМВРИ 2006 г. за техническите паспорти на строежите; Последна корекция ДВ, бр. 68 от 2021г. -Технически паспорти на съществуващите строежи – публична държавна и публична общинска собственост, се съставят в срок до 31.12. 2032 г.

-

- НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 5.01.2024 г. за условията и реда за определяне размера и изплащане на средствата по договори с гарантиран резултат, водещи до енергийни спестявания в сгради – държавна и/или общинска собственост

- НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 5.04.2022 г. за условията и реда за извършване на проверка за енергийна ефективност на отоплителните инсталации и инсталациите за комбинирано отопление и вентилация по чл. 50, ал. 1 и на климатичните инсталации по чл. 51, ал. 1, условията и реда за изготвянето на оценка на енергийните спестявания, както и условията и реда за създаване, поддържане и ползване на базата данни по чл. 52 от Закона за енергийната ефективност

-

- НАРЕДБА № РД-02-20-3 от 9 ноември 2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради

- НАРЕДБА № Е-РД-16-647 от 15.12.2015 г. за определяне на съдържанието, структурата, условията и реда за набиране и предоставяне на информация.

- НАРЕДБА № Е-РД-04-3 от 04.05.2016 г. за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им;
- НАРЕДБА № Е-РД-04-05 от 08.09.2016 г. за определяне на показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, както и за определяне на условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и изготвяне на оценка на енергийни спестявания;

IV. ПРОФИЛ НА ОБЩИНА РАЗЛОГ

4.1. Описание на общината

4.1.1. Местоположение и граници

Община Разлог се намира в Югозападна България, в обхвата на Югозападен район за планиране. Административно е включена в границите на област Благоевград. Общината е разположена в едноименна котловина, като в границите й попадат части от северните склонове на Пирин, южните склонове на Рила и западните склонове на Родопи. На север граничи с община Рила (област Кюстендил); на изток – с община Белица; на юг – с общините Кресна и Банско и на запад – с общините Симитли и Благоевград. Територията на община Разлог е 440,2131 кв.км. Тя е шеста по големина в област Благоевград (от общо 14 общини), като заема 6,8% от площта на областта.

През общината преминават два второкласни пътя от републиканската пътна мрежа:

- второкласен път II-19, осъществяващ връзка в западна посока със Симитли и с международен път Е79 по направлението север - юг към София и Кулата и трансевропейски транспортен коридор № 4 и в южна посока с Гоце Делчев (ГКПП „Илинден“) и Кавала;
- второкласен път II-84, осъществяващ връзка в североизточна посока с Велинград и автомагистрала „Тракия” (Е-80), респ. трансевропейски транспортни коридори № 4, 8 и 10.

От регионално значение е преминаването през общината на теснолинейната железопътна линия между град Септември и село Добринище.
Общинският център град Разлог отстои на 160 км от столицата, на 53 км от областния център Благоевград, на 141 км от Пловдив и на 6 км от Банско.
Според категоризацията на общините в Република България (Заповед № РД-02-14-2021/14.08.2012 г. на МРРБ), община Разлог е от 2 категория.

4.1.2. Население и селища

Според данни на Националния статистически институт (НСИ) от последното национално преброяване през 2011 г., населението в общината възлиза на 20598 души. Средната гъстота е 46,8 души на кв. км, която е по-ниска от средната за областта (50,3 души на кв. км.), както и от тази за Югозападния район за планиране (104,1 души на кв. км.) и за страната (65,3 души на кв. км.). При преброяването, населението на общинския център гр. Разлог е 11960 д., или 58,06 % от цялото население, което е индикатор за висока степен на урбанизация.
Селищната структура на общината включва един град и седем села. Населените места са разположени в Разложката котловина и в предпланинските масиви на планините Рила (пет села, северно от град Разлог) и Родопи (две села източно от града). Гъстотата на селищната мрежа е сравнително ниска - 1,82 селища на 100 кв.км.

4.1.3. Релеф

Според физикогеографската регионализация на Р. България, територията на община Разлог попада в три регионални области – *Рило-Пиринска* с подобласти Рилска и Пиринска, *Местенска област* с Разложка подобласт и *Западнородопска област* с подобласт Дъбрашко-Баташка.
Типичността на Рилската сводово-блокова морфоструктура, Пиринската хорсотово-блокова морфоструктура, Родопският блоков масив и Разложката котловина принадлежат на Рило-Родопския масив (част от главната морфографска единица - Македоно-Родопски масив) и създават многообразието и неповторимостта на релефа в община Разлог.
Релефът е котловинен и нископланински в Разложката котловина и долината на р. Места, среднопланински в Западни Родопи и високопланински в планините Рила и Пирин. Надморската височина в общината е в диапазона от 781,9 м - по поречието на

р. Изток - източно от регулационната граница на гр. Разлог, до 2800 м в подножието на връх Баюви дупки (2820,7 м) в Пирин.

Общинската територия е с изразено височинно зониране, което дава основание да се диференцират три ясно обособени планински пояса - нисък (до 1500 м), среден (между 1500 и 2200 м) и висок (над 2200 м).

За западната и северната част на общината е характерен средно- и високопланинският релеф на **Рила**. В типичното подножно стъпало на южното било на Югозападния дял на Рила са разположени селата Бачево, Годлево, Долно Драглище, Горно Драглище и Добърско, а землищата им обхващат постепенно повишаващите се на север Капатнишки (вр. Капатник 2170 м) и Парангалишки (вр. Езерник 2485 м) дялове и достигат до най-високата точка на Югозападна Рила – Ангелов връх (2641,3 м). Билните заравненост са силно разчленени. Просечени са от долините на многобройни сравнително къси реки, притоци на р. Места. Над 2200 м са представени глациогенни форми - карлинги, циркуси, трогови долини и морени хълмове, създаващи алпийския облик на Рила. В циркусите на върховете Езерник и Герман са разположени ледникови езера.

Югозападната част от територията на община Разлог е разположена в района на Северния дял на **Пирин**, включваща северните й склонове. Релефът е с подчертано алпийски характер. Земната повърхност е силно разчленена, главното било е тясно, склоновете са стръмни и остри, с оголени скалисти върхове и ридове и дълбоко врязани речни долини. Надморската височина на върховете Бутин (2688 м), Гърбец (2597,3 м), Пирин (2592,9 м) и др. обуславят наличието на характерни алпийски форми, повлияни от ледникова дейност: циркуси, трогови долини, моренни валове, лавинни улеи, сипеи, наносни конуси и др.п. Такива в тази част от община са циркусите с класическа форма - Разложки суходол и Баюви дупки, троговата долина на Бяла река, наносните конуси по речните долини в подножието на склоновете и др. Разпространението на мрамори в този дял на Пирин обуславя наличието на карстови форми – понори, губилища и пропастни пещери, както и наличието само на две ледникови езера: Суходолско езеро и Сълзица. Подножието на планината е сравнително равнинно с множество обширни заравненост, спускащи се на север към седловината Предел (1140 м), която осъществява връзката й с Рила и към Разложката котловина.

Източната част от община Разлог, обхващаща землището на с. Елешница, е разположена в северната част на **Дъбрашкия дял на Западни Родопи**. Релефът е

типично планински с характерните за Родопите широки билни заравненост и полегати склонове, прорязани от стръмните речни долини на реките Златарица и Матандере и техните притоци. Средната надморска височина е 1200 м. Най-високата точка е вр. Могилата (1636 м), а най-ниската е в долината на р. Златарица (817,3 м).

Централната южна част от общинската територия попада в **Разложката котловина**. Тук са разположени общинският център – гр. Разлог и с. Баня. Разложката котловина е типична вътрешнопланинска котловина, отделена от ограждащите я планини с големи разседни зони. Формирана е в Средноместенския грабен. Релефът е разнообразен – от равнинен в централната част, до хълмист и нископланински в източна посока, където билата са просечени от множество дерета, а склоновете им са с различно изложение и наклони.

4.1.4. Климат

Община Разлог попада в континентално-средизимноморската климатична област, характеризираща се с топло лято и мека зима, есенно-зимен максимум на валежите и малка годишна температурна амплитуда. Разграничават се четири климатични района на общинската територия – „Пирин“, „Рила (южни склонове)“, „Средна Места“ и „Дъбраш-Горна Арда“2.

Климатът на територията на община Разлог е континентално-средиземноморски с планински варианти в трите планини – Рила, Пирин и Западни Родопи. Промяната на метеорологичните величини във височина създава условия за ясно изразена височинна поясност на климатичните елементи.

В **Разложката котловина** (до 1000 м) климатът е умерено топъл до прохладен, засушлив. Поради различното положение на ограждащите планински масиви, сравнително високата надморска височина и относително по-слабото влияние на нахлуващите по долината на р. Места (за разлика от р. Струма) средиземноморски въздушни маси, зимата е относително студена, а лятото – хладно.

Средната годишна температура е 9,3°C. Средната януарска е около -1,5°C, а средната юлска – 20,1°C. Най-топъл е месец юли, а най-студен - януари.

Валежният режим е с летен минимум и есенно-зимен максимум. Годишното количество на валежите е около 700 - 750 мм. Средният брой на дните със снеговалеж в Разложката котловина са около 20, а снежната покривка се задържа около 50 дни.

По проявление преобладават западните и северозападните ветрове, следвани от югозападните. Средната месечна скорост на вятъра е 1,4 м/с. В Разложката котловина се установява най-голяма честота на случаите с тихо време в страната - 77 % от всички наблюдения. Често се наблюдават инверсии, водещи до образуването на мъгли. Съществено проявление имат местните планинско-долинни ветрове. Те са с посока склон-подножие, средната им скорост е около 3 м/с и през лятото осигуряват свежест и прохлада. Южният поривист вятър – фьон, със средна скорост от 13 м/с и с максимално проявление през пролетта, предизвиква бързо затопляне и снеготопене.

Над 1000 м надморска височина на общинската територия, където са разположени южните склонове на Рила, северният макросклон на Пирин и северозападните и западни склонове на Западни Родопи, климатът е планински вариант на континентално-средиземноморския. Атмосферната циркулация се влияе от орографското зониране на климатичните елементи. С нарстване на надморската височина температурата на въздуха се понижава, количеството на валежите и скоростта на вятъра се повишават.

Зимата е студена, с чести мъгли и силни ветрове, особено във високите части на Рила и Пирин, където средно 125 дни годишно са със силен вятър – над 14 м/с. Пролетта и лятото са прохладни, а есента е по-топла от пролетта.

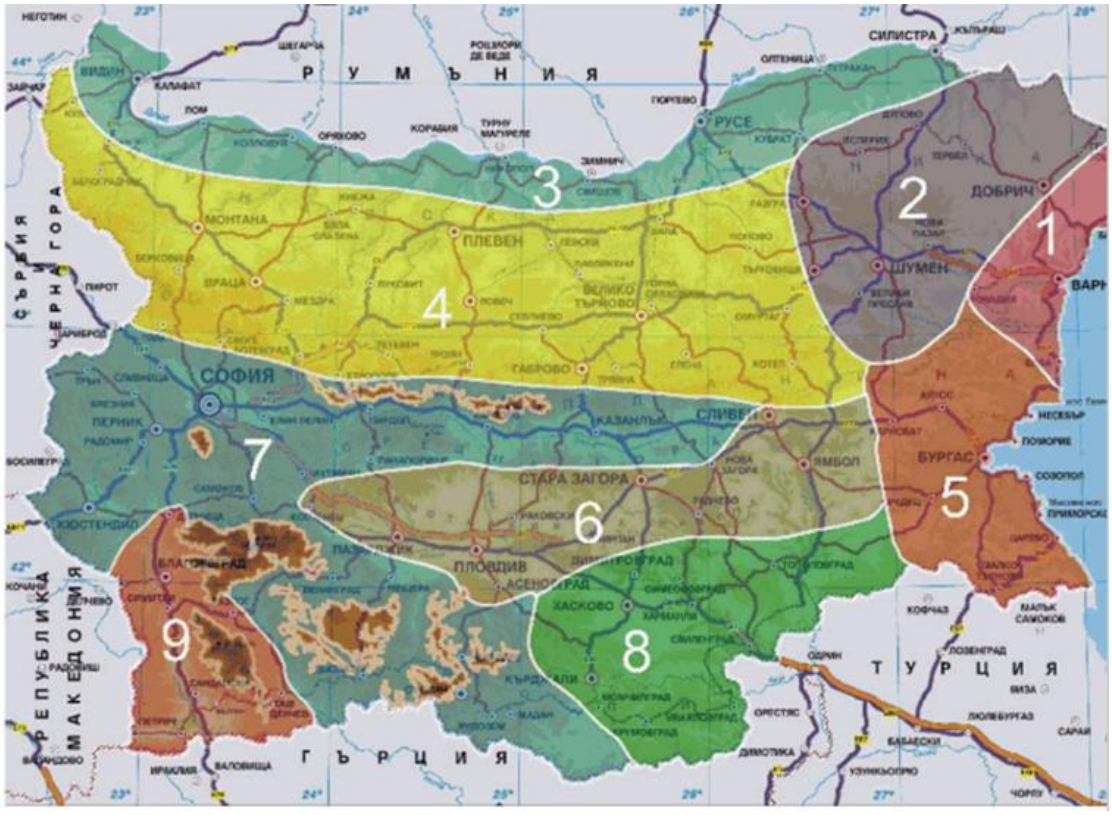
Годишната температура се изменя от 10°C до -1°C за Рила и Пирин, а за Западни Родопи – от 10°C до 5°C. Средната януарска температура е от -4,2°C (Рила и Пирин) до -3,1°C (Западни Родопи), а средната юлска е съответно от 13,5°C до 14,7°C. В най-високите части средните годишни темеператури са отрицателни: -1,0°C - -2,0°C.

Валежите годишно са от 600 - 900 мм в нископланинските територии до 1000-1300 мм във високите части на планините. В Рила режимът им е преходен с два максимума - майско-юнски и ноемврийски и два минимума – августовски и февруарски, а в Пирин режимът е континентално-средиземноморски с ноемврийски максимум и августовски минимум. Вътрешногодишният ход на валежите в Западни Родопи има два максимума: главен – майско-юнски и второстепен – ноемврийско-декемврийски.

Снежната покривка се формира най-рано във високопланинските части през октомври, а последната се наблюдава в край на месец май. Дебелината й е от 20 - 30 см до 200 - 220 см и се задържа от 3 до 7 месеца в зависимост от надморската височина и изложението на склоновете. Дните със снежна покривка средногодишно са от 80 до 190.

Преобладават западните и северозападните ветрове, следвани от югозападните за Рила и Пирин. В Западни Родопи преобладават северозападните ветрове, следвани от източните и южните. Средната скорост на вятъра в Рила е от 3,5 до 7,5 м/с, в Пирин – 1,4 – 8,3 м/с и в Западни Родопи от 2 до 5 м/с. Броят на дните със силен вятър (над 14 м/с) достига 120 - 130 средно годишно.

Съгласно климатичното райониране на България (Фигура 1), община Разлог се намира основно в девета климатична зона. Климатична зона 9 се характеризира с продължителност на отоплителния сезон 160 дни (от 28 октомври до 7 април), отоплителните денградуси са 2100 (при температура в сградите 19°C), а изчислителна външна температура от -10°C. Част от общината се намира в седма климатична зона, характеризираща се с продължителност на отоплителния сезон 190 дни (от 15 октомври до 23 април), отоплителните денградуси са 2900 (при температура в сградите 19°C), а изчислителна външна температура от -16°C.

Фигура 1. Климатични зони в България

4.1.5. Електроснабдяване

Електрозахранването на общината се осигурява от общата електроенергийна система на страната посредством подстанция „Разлог” 110/20 kV, разположена в

източната част на град Разлог. В момента в подстанцията са монтирани два силови трансформатора с мощност 40 MVA и 25 MVA.

- Подстанция “Разлог” е включена в системата 110 kV посредством:
  - електропровод (ВЛ) 110 кV „Божур” (п/ст „Благоевград” – п/ст Разлог);
  - електропровод (ВЛ) 110 кV „Равен - Глазне” (п/ст „Банско” – п/ст Разлог).
  - Изводите на подстанция “Разлог” 20 KV са:
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Релета”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Баня”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Банско”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Разлог 2”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Звезда”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Пластмаси”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Помпа”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Семково”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Дрожди 1”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Дрожди 2”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “ГУМ”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “ЗМГ”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Изток”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Язо”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “ГУМ 1”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “ГУМ 2”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Топливо”;
  - електропровод (ЕЛ) 20 кV “Автогара”.

На страна 20кV от подстанцията се захранват 7 бр. възлови станции 20 кV и 130 бр. трансформаторни постове 20/0,4 кV.

Възловите станции са:

- Възлова станция “Кула”;
- ТП “АПК”;
- В/ст „Дрожди”;
- ТП „ДАП”;

- ТП „Промкомбинат 1”;
- ТП „Макантъни”;
- ТП „МиС”.

Общата инсталирана мощност на съществуващите трансформаторни постове е 150 MVA. Максимален товар (консумация) реализирана до момента е 20 MVA за един час. Средният товар от подстанцията е 9 MVA.

В Община Разлог мрежата средно напрежение е добре развита и може да поеме очакваните нови мощности, които са около 10 MVA.

Съгласно картата на възстановената собственост (КВС) на територията на община Разлог са изградени 6 малки ВЕЦ – с обща инсталирана мощност от 4212 кW. В ход са процедури по Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) за инвестиционни намерения за изграждане на още няколко МВЕЦ-а на реките Исток, Добърска, Седръч и др.

В непосредствена близост до п/ст Разлог е разположена фотоволтаична електрическа централа, с мощност 4 900 kWp.

В землището на гр. Разлог е разположена фотоволтаична централа с мощност до 310KWp.

4.1.6. Газоснабдяване

Газоснабдяването в община Разлог се осъществява от „Овергаз Мрежи” АД чрез лицензия за дейност “Разпределение на природен газ”, включваща обособената територия на общините Кюстендил, Монтана, Петрич, Мездра, Банско и Разлог - № Л-440-08/30.03.2015 г. със срок от 25 години.

В района на община Разлог няма изградени газопроводи от Националната газопреносна мрежа.

От „Булгартрансгаз” ЕАД принципно се предвижда изграждане на преносно газопроводно отклонение от райна на гр. Симитли в източна посока до навлизане в Община Разлог около местността „Предела“ и разполагане на АГРС „Предела”, където налягането се регулира от 55 bar на 16 bar. Възможно е и продължаване на преносното газопроводно отклонение към гр. Гоце Делчев.

От района на автоматична газорегулираща станция (АГРС) „Предела” през територията на община Разлог е проектирана разпределителна газопроводна мрежа (фаза идеен проект) с максимално работно налягане 16 bar, която захранва местност „Предела“, местност „Беталовото“, гр. Банско, гр. Разлог и населените места в

общини Банско и Разлог – гр. Добринище и с. Баня. В АГРС „Предела” е предвидено и одориране на природния газ.

Разпределителният газопровод с максимално работно налягане 16 bar захранва и предвидените ОУПО урбанизирани зони на местност „Предела“ и местност „Бетоловото“. Използва се редуциране на налягането от 16 bar до стойност 4 bar в газорегулаторни пунктове (ГРП).

При достигане на гр. Банско отново се предвижда редуциране на налягането до стойност 4 bar в газорегулаторни пунктове (ГРП 1-Г и ГРП 2-Г). От гр. Банско газоразпределителната мрежа (ГРМ) с налягане 16 bar продължава към с. Баня в община Разлог и към гр. Добринище в община Банско, където също са предвидени ГРП 16/4 bar.

Тъй като преносното отклонение не е изградено, то до момента се осъществява захранване на газоразпределителните мрежи в гр. Разлог и в гр. Банско чрез компресиран природен газ (КПГ).

V. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНА РАЗЛОГ:

Община Разлог търси благоприятните възможности за реализация на своите намерения в областта на енергийната ефективност, но общинското ръководство се изправя пред редица предизвикателства, като ограниченията на оперативните програми за постигане на по- амбициозни енергийни класове, липсата на знания и умения при изпълнителните за постигане на дълбоко обновяване, невъзможността за прилагане на гъвкави финансови инструменти и ниската цена на енергоносителите, водеща до не дотам привлекателни от финансова гледна точка проекти. Въпреки това то успява да реализира сериозен брой проекти за оптимизиране управлението на енергията и в голяма част от общинските сгради са внедрени мерки за ЕЕ. Пример за това са и вече въведените в експлоатация 19 броя публични сгради за през последните 10 години, като за периода 2021-2024 години те са 3 на брой, отговарящи на определението за сгради с минимум Клас В на енергопотребление. Основна част от финансирането е привлечено чрез целеви програми.

№	**Публични сгради с изпълнени мерки за енергийна ефективност за периода 2021-2024 год.**

1	"Повишаване на енергийната ефективност на административни сгради на РУ - гр. Разлог
2	"Повишаване на енергийната ефективност на административни сгради на РСПБЗН - гр. Разлог"
3	Повишаване на енергийната ефективност на сграда на здравеопазването - Поликлиника в гр. Разлог, община Разлог.

В общи линии през последните 10 години са внедрени базови енергоспестяващи мерки в близо 23% от всички сгради, собственост на община Разлог.

Общината има сериозен натрупан опит в изпълнението на проекти за енергийна ефективност в общински обекти. За нуждите на планирането се използват както знанията и опитът на общинските служители, така и тези на външни експерти, каквито са използвани досега.

С постигнатото до тук общинското ръководство на Разлог има предпоставки да създава условия за все по-ефективно и екологосъобразно използване на енергията в общинските сгради, като разширява въздействието на положителните примери и върху жителите на цялата община. Стимулирането на интереса към прилагането на мерки за по-ефективно използване на енергията в общинските сгради има потенциал да промени поведенческите нагласи сред жителите и лицата, стопанисващи сградите публична собственост.

По Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС) и Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. в община Разлог са обновени 16 бр. многофамирни жилищни сгради, а през периода 2021- 2022 г. са обновени още три броя многофамилни жилишни сгради. Ползите от енергийната ефективност със сигурност не остават незабелязани от собствениците на жилища, в които са приложени мерки, а резултатите от Програмата са предмет на сравнения между жителите, обитаващи вече обновени, и тези с все още необновени домове. Общината ще подпомага и бъдещи проекти по тази или сходни програми, като ще използва придобития опит на въвлечените общински експерти.

№	**Жилищни сгради с изпълнени мерки за енергийна ефективност за периода 2021-2024 год.**

1	„Прилагане на мерки за енергийна ефективност на жилищна сграда с адрес град Разлог, ул. "Стефан Стамболов"№5", гр. Разлог
2	„Прилагане на мерки за енергийна ефективност на жилищна сграда с адрес град Разлог, ул. "Екзарх Йосиф"№58", гр. Разлог
3	„Прилагане на мерки за енергийна ефективност на жилищна сграда с адрес град Разлог, ул. "Стефан Стамболов"№13", гр. Разлог

Наред с това в бъдеще общината ще има и водеща роля в прилагането на мерки за намаляване на замърсяването на атмосферния въздух - проблем, който до голяма степен е свързан с битовото отопление чрез твърди горива. Общината очаква подкрепа за тези мерки в периода 2021-2027 по новите оперативни програми.

Тъй като процесът протича повече от 10 години, някои от мерките вече не са така актуални. Например топлоизолация по стени с коефициент на топлопреминаване U>0,35 W/m2K, PWC дограма с двоен стъклопакет, луминесцентни осветителни тела и др. Непрекъснато променящата се нормативна база в посока на завишаване на изискванията, както и развитието на технологиите, правят процеса на изпълнение на енергоспестяващи мерки на практика непрекъснат във времето. В периода на действие на програмата политиката по енергийна ефективност в Община Разлог ще бъде насочена към постигането на измерими цели с приоритизиране прилагането на системен подход, базиран на националното законодателство и действащите Директиви на ЕС в областта на енергийната ефективност. Програмата има за цел, чрез система от дейности и мерки на общинско ниво да допринесе за:

- Създаване на проектна готовност на Община Разлог за успешно усвояване на средства по програми за повишаване на енергийната ефективност на сградния фонд и системи за улично и парково осветление в програмен период на ЕС 2021 - 2027 година;

- Създаване на проектна готовност на Община Разлог за успешно усвояване на средства по Плана за възстановяване и устойчивост;

- Подобряване на енергийните характеристики на сградния фонд на общината (приоритетни обекти) посредством изпълнение на проекти за въвеждане на енергоспестяващи мерки (ECM) в съчетание с прилагането на мерки за въвеждане на ВЕИ;

- Опазване на околната среда посредством намаляване на генерираните емисии парникови газове;

- Системно намаляване на бюджетните разходи за енергия и горива и създаване на възможност за реинвестиране на икономиите в последващи проекти за повишаване на енергийната. ефективност.

Общината е в състояние да упражнява контрол и да реализира политики в редица дейности, водещи до повишаване на енергийната ефективност, да взема стратегически решения, свързани с това и в границите на своите компетенции да налага на инвеститорите изпълнения на мерки с подобен характер. Основни инструменти за това следва да бъдат:

- одобряване на устройствени планове;

- използване на екологично съобразени технологии;

- насърчаване на частната инициатива, свързана с реализиране на енергоефективни проекти. Тук действията могат да бъдат насочени в посока на оказване на влияние върху крайните потребители на енергия - промишлени предприятия, търговски обекти, домакинства, чрез провеждане на информационни кампании и предоставяне на стимули за намаляване на потреблението на енергия, както и изпълнение на съвместни дейности със задължените лица - търговци с енергия.

Неразделна част от политиката на Община Разлог в областта на енергийната ефективност е съобразяването на инвестиционните намерения на Общината с Националния план за възстановяване и устойчивост, насочен към стимулиране на мерки, водещи до сгради с енергопотребление, близко до нула.

Националната дефиниция за сгради с близко до нулево потребление на енергия в Република България е определена в съответствие с основните принципи за правилната формулировка на определението, изведени на европейско ниво, и е съобразена с неговите характеристики за ясно определени цели и условия, за техническа и финансова осъществимост, за гъвкавост и приспособимост към местните климатични условия, за насърчаване на иновативни технологии и др. За формулиране на национална дефиниция за сгради ¢ близко до нулево потребление на енергия в Република България са използвани следните изходни предпоставки:

- дефиницията и изискванията на Директива 2010/31/ЕС;

- особеностите на съществуващата национална нормативна база за оценка на енергийните характеристики на сградите;

- специфичните икономически и социални условия в България;

- отчитане влиянието на местните географски, климатични и сеизмични условия и въздействия.

Легалната българска дефиниция за сграда с потребление на енергия близко до нула е дадена в Закона за енергийната ефективност (§1, т. 28 Допълнителните разпоредби на ЗЕЕ) и е както следва: "Сграда с близко до нулево потребление на енергия" е сграда, която отговаря едновременно на следните условия:

а) енергопотреблението на сградата, определено като първична енергия, отговаря на клас А от скалата на класовете на енергопотребление за съответния тип сгради;

6) не по-малко от 55 на сто от потребената (доставената) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление е енергия от възобновяеми източници, разположени на място на ниво сграда или в близост до сградата.

Съответствието с изискването за енергийна ефективност се определя по интегрирания показател - специфичен годишен разход на първична енергия, В kWh/m2, където „m2“ е общата кондиционирана площ на сградата.

За реализиране на националния план за повишаване на енергийната ефективност, наред със значимите необходими инвестиции, не трябва да се забравя и актуалната необходимост от професионални знания, умения и творчески подход към търсенето на решения. Постигането на изискванията на националната дефиниция не може еднозначно и за всички възможни случаи да се осъществи просто чрез комбиниране на единични енергоспестяващи мерки.

Предвид размера на националната цел за енергоспестяване до 2030 година, както и на база на политиката на ЕС в рамките на т. нар. „Зелена сделка“, Община Разлог следва да насочи усилията си в следните направления:

- при изпълнение на проекти за сгради ново строителство, последните да отговарят на националната дефиниция за сгради с близко до нулево потребление на енергия. Тази цел е реалистична. и постижима, посредством изложените в настоящата Програма източници на финансиране, в програмен период на ЕС от 2021 до 2027 година, както и на база на останалите възможни финансови инструменти изложени в програмата;

- при изпълнение на проекти за повишаване на ЕЕ на сгради, при които има частично изпълнени мерки и се цели тяхното „надграждане“, е напълно реалистично да се достигнат нива на потребление на енергия отговарящи на националната дефиниция за СБНПЕ. Подобен тип проекти са приложими, както за санирани в първото десетилетие на 21 - ви век ДГ, ДЯ и училища, така и за сгради, в които тепърва се внедряват мерки за енергийна ефективност.

Към момента на разработване на настоящата програма Община Разлог има основен стратегически документа - **План за интегрирано развитие на община Разлог 2021-2027**, неговото съдържание и основни приоритети са отчетени в настоящия документ:

Ролята и функциите на общината могат да се определят като ключови в бъдещите условия на енергийния преход. В най-сериозна степен общината изпълнява функциите си на потребител на енергия, но има основания да развива функциите си на производител, регулатор и мотиватор на своята територия. С помощта и подкрепата на общината в бъдеще могат да бъдат създадени предпоставки за разширяване на производството на енергия от ВИ (*съгласно дългосрочната и краткосрочната програма за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива на Община Разлог*), тъй като регионът има значителен потенциал за използване на слънчева енергия.

VI.СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ В ОБЩИНА РАЗЛОГ

6.1. Сграден фонд на община Разлог.

Сградите, собственост на Община Разлог, са построени в широк времеви диапазон. Най - много сгради, общинска собственост, са построени и въведени за първи път в експлоатация през 60 - те, 70 - те и 80 - те години на двадесети век. През деветдесетте години на миналия век на практика почти няма новопостроени сгради общинска собственост, нито някакви сериозни ремонти по съществуващите. В частта на сградния фонд представляващ паметници на културата, Община Разлог е собственик на малък брой сгради паметници на културата. Към момента състоянието на сградния фонд на община Разлог е в добро състояние. Енергийното потребление на сградите е на средно ниво, като почти всички рехабилитирани сгради отговарят на

изискванията на клас за енергийни характеристики „С“ или „В“. Енергийната ефективност обаче не е еднократен процес, а е непрекъснат стремеж към намаляване разхода на енергия и доброто състояние на сградите представлява сериозно предизвикателство пред ръководството на общината и ангажираните специалисти в администрацията за намиране на мерки, които биха намалили енергопотреблението с достатъчно кратък срок на откупуване на мерките. Тъй като ограждащите конструкции и инсталациите в сградите са в добро състояние, то поставянето на топлоизолации или подмяна на инсталациите има само енергоспестяващ ефект без да води до подобряване на комфорта и функционалността на сградите. Тук е ролята на задълбоченото проучване, прогнозиране и планиране на мерките и дейностите за постигане не само на енергоспестяващ, но и на икономически ефект от ремонтните дейности. По - долу са показани статистически данни за сградния фонд на Община Разлог, на които се базира планирането на дейностите по енергийна ефективност в следващия пет годишен период. В следващата таблица са включени сгради общинска собственост.

№	СГРАДА	НАСЕЛЕНО МЯСТО	№ по КККР	АДРЕС	РЗП, м2	КЛАС НА ЕНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЕ
1	2	3	4	5	6	8
I.	**АДМИНИСТРАТИВНИ СГРАДИ**					
1	Административна сграда на Община Разлог	гр.Разлог	61813.759.251.1	гр.Разлог, ул."Стефан Стамболов" 1	2904	
2	Административна сграда	гр.Разлог	61813.759.312.1	гр.Разлог, ул."Арх. Александър Г. Баров"2	976	A
3	Административна сграда	гр.Разлог	61813.759.257.1	гр.Разлог, ул."Стефан Стамболов" 2	554	
4	Административна сграда	с.Бачево	02960.501.374.1	с.Бачево,	514	F
5	Административна сграда	с.Годлево	15326.501.407.1	с.Годлево	608	

6	Административна сграда	с.Баня	02693.501.5095.5	с.Баня	572	С
7	Административна сграда	с.Долно Драглище	22602.501.9041.1	с.Долно Драглище	209	
8	Административна сграда	с.Горно Драглище	16754.501.314.2	с.Горно Драглище	518	D
9	Административна сграда	с.Елешница	27293.501.218.1	с.Елешница, ул."Георги Димитров" 107	680	
10	Административна сграда	с.Добърско	21748.501.61.1	с.Добърско	230	
II.	**СГРАДИ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**					
1	СУ"Братя Каназиреви" - сграда 1,2,3	гр.Разлог	61813.761.254.1, 2, 3	гр.Разлог,ул."Любен Каравелов" 12	6013	В
2	СУ"Братя Каназиреви" - сграда 4,5 - физк. Салон	гр.Разлог	61813.761.254.4,5	гр.Разлог,ул."Любен Каравелов" 12	1565	В
3	СУ"Братя Каназиреви" - сграда 6	гр.Разлог	61813.761.254.6	гр.Разлог,ул."Любен Каравелов" 12	536	В
4	ОУ"Никола Парапунов"	гр.Разлог	61813.758.121.1,2	гр.Разлог,ул."Крапа" 10	4360	В
5	ОУ"Никола Парапунов" - 61813.758.121.3	гр.Разлог	61813.758.121.3	гр.Разлог,ул."Крапа" 10	630	В
6	ОУ"Никола Парапунов" - физкултурен салон	гр.Разлог	61813.758.121.4	гр.Разлог,ул."Крапа" 10	382	В
7	ПГ по МСС-училищен корпус	гр.Разлог	61813.763.2.1	гр.Разлог,ул."Екзарх Йосиф" 139	2242	В
8	ПГ по МСС-общежитие	гр.Разлог	61813.763.2.3	гр.Разлог,ул."Екзарх Йосиф" 139	1072	В

9	ПГ по МСС-физкултурен салон - 61813.763.2.4	гр.Разлог	61813.763.2.4	гр.Разлог,ул."Екзарх Йосиф" 139	387	
10	ОДЗ "Радост"	гр.Разлог	61813.193.1	гр.Разлог, ул."Богомил"4	355	
11	ОДЗ "Незабравка"	гр.Разлог	61813.761.52.1,2,3	гр.Разлог,ул."Георги Финдрин" 10	1314	В
12	ОДЗ "Елиза Астинова"	гр.Разлог	61813.756.97.1,2,3	гр.Разлог,ул."Яне Сандански" 23	1844	В
13	НУ"Яне Сандански"	гр.Разлог	61813.756.83.1,2	гр.Разлог,ул."Яне Сандански" 17	1038	
14	НУ "Св.св. Кирил и Методий"	гр.Разлог	61813.758.149.1,2	гр.Разлог,ул."Възраждане" 3	2141	
15	ОДЗ"Ален мак"	гр.Разлог	61813.760.51.1,2	гр.Разлог,ул."Шаркьой" 6	1520	
16	ОДЗ"Детелина"	гр.Разлог	61813.759.31.1	гр.Разлог,ул."Възраждане"	880	
17	ОДЗ"Здравец"	гр.Разлог	-61813.7553	гр.Разлог, ул."Иван Даскала"5	508	
18	Детска ясла и детска градина	с.Бачево	02960.501.297.1	с.Бачево,ул."Костадин Катранджиев" 10	760	
19	ОУ "Св.св Кирил и Методий"	с.Бачево	02960.501.372.1	с.Бачево,ул."Александър Стамболийски" 18	1124	
20	ОУ "Св.св Кирил и Методий" - физкултурен салон	с.Бачево	02960.501.372.4	с.Бачево,ул."Александър Стамболийски" 18	205	
21	Детска градина	с.Годлево	15326.501.112	с.Годлево	221	
22	Детска градина и детска ясла	с.Баня	02693.501.248.1	с.Баня	1540	
23	ОУ "Паисий Хилендарски"	с.Баня	02693.501.276.1	с.Баня	1911	А
24	ОУ "Паисий Хилендарски"- за	с.Баня	02693.501.276.3	с.Баня	452	

	ученическо столово хранене					
25	Детска градина	с.Долно Драглище	22602.501.313.1.2 .3	с.Долно Драглище	411	
26	ОУ "Неофит Рилски"	с.Горно Драглище	16754.501.280.1	с.Горно Драглище	2790	
27	ОУ "Климент Охридски"	с.Добърско	21748.501.93.1	с.Добърско	500	
28	Детска градина	с.Добърско	21748.501.93.2	с.Добърско	170	
29	Детска градина	с.Елешница	27293.501.52.1,2	с.Елешница, ул."Георги Димитров" 107	900	
30	ОУ " Братя Миладинови"	с.Елешница	27293.501.270.1,2		2113	
III.	**СГРАДИ ЗА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ**					
1	Сграда за социални услуги	гр.Разлог	61813.758.206.1	гр.Разлог, ул."Богомил"2	2072	А
2	Дневен център "Блян"	гр.Разлог	61813.761.420	гр.Разлог, ул."Пирин"2	720	В
3	Дом за стари хора	гр.Разлог	61813.750.120.1,2 ,3,4,5	гр.Разлог,ул."Гоце Делчев" 55	859	
IV.	**СГРАДИ ЗА ТЪРГОВИЯ**					
1	Търговска сграда	гр.Разлог	61813.759.257.2	гр.Разлог, ул."Стефан Стамболов" 2	115	
V.	**СГРАДИ НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО**					
1	Сграда за здравно заведение	гр.Разлог	61813.758.159.1	гр.Разлог, ул."Арх. Александър Г. Баров"3	558	

2	Здравно заведение - 1-стационар	гр.Разлог	61813.753.190.1	гр.Разлог,ул."Св.св. Кирил и Методий" 2	7791	B
3	Здравно заведение - 2-поликлиника	гр.Разлог	61813.753.190.2	гр.Разлог,ул."Св.св. Кирил и Методий" 2	1098	B
4	Здравно заведение - 3-административна сграда	гр.Разлог	61813.753.190.3	гр.Разлог,ул."Св.св. Кирил и Методий" 2	1227	
5	Здравно заведение - 4-хемодиализа	гр.Разлог	61813.753.190.8	гр.Разлог,ул."Св.св. Кирил и Методий" 2	235	B
6	Здравна служба - 2-ри етаж и таван собственост на община Разлог	с.Годлево	15326.501.206.1	с.Годлево	180	
7	Здравна служба	с.Баня	02693.501.364.1	с.Баня	280	
8	Здравна служба , Дом за лежащо болни	с.Долно Драглище	22602.501.132.1-11	с.Долно Драглище	1142	
VI.	**СГРАДИ ЗА КУЛТУРА**					
1	Народно Читалище „15.IX.1903г-1909г.”	гр.Разлог	61813.760.114.1	гр.Разлог,ул."Подполковник Спиридонов"	3314	B
2	Народно Читалище "Западнородопски лъч -1906"	с.Елешница	27293.501.223.1	с.Елешница, ул."Георги Димитров" 107	1962	G
3	Народно читалище "Развитие-2004"	гр.Разлог	61813.754.98.1	гр.Разлог,ул."Искър" 10	545	
4	Народно читалище "Самообразование-1928"	с.Бачево	02960.501.514.1	с.Бачево, ул."Александър Стамболийски" 16	760	
5	Народно читалище "Христо Ботев-1997"	с.Годлево	15326.501.206.1	с.Годлево	487	
6	Народно читалище "Просфета- 1908"	с.Баня	02693.501.5095.2	с.Баня	978	

7	Ритуална зала	с.Баня	02693.501.5095.2	с.Баня	276	
8	Туристически информационен център	с.Баня	02693.501.4045.1	с.Баня	28	
9	Читалище	с.Долно Драглище	22602.501.98.1	с.Долно Драглище	656	
10	Народно Читалище "Слънце-1938"	с.Горно Драглище	16754.501.314.3	с.Горно Драглище	997	G
VII.	**СГРАДИ ЗА СПОРТ и ТУРИЗЪМ**					
1	Спортна зала "Септември"	гр.Разлог	61813.759.50.1,2	гр.Разлог,ул."Цар Самуил" 1	1822	
2	Стадион Годлево	с. Годлево	15326.501.299.1.2.3.4	с. Годлево	1082	B
3	Чайна Кулиното	61813.662.866.6	м."Кулиното"	м."Кулиното"	88	
4	Масивна сграда 1 и 1/2 етажа до х."П.К.Яворов"	61813.808.7.16	м."Суходол"	м."Суходол"	72	
5	Полумасивна сграда /старата хижа/	61813.808.7.15	м."Суходол"	м."Суходол"	88	
6	хижа "П.К.Яворов"	61813.808.7.3	м."Суходол"	м."Суходол"	316	

Фигура№2: Разпределение на сградния фонд по РЗП

Фигура№3: Разпределение на сградите с въведени мерки за енергийна ефективност

Анализът на събраните данни без да претендира за изчерпателност показва, че 25% от броя на сградите е с изцяло въведени мерки за енергийна ефективност, а заедно с частично въведените или започнало въвеждане се достига 44 %. В същото време в 56% от сградите не са изпълнявани мерки за енергийна ефективност ако не се отчита сменена дограма, която обаче не отговаря на сегашните норми. Това разграничаване се дължи основно на сградите на кметства и кметски наместничества в населените места в общината. Този анализ насочва действията на общината именно към тези сгради с малка площ, които не бива да бъдат пренебрегвани.

Състояние на частния сграден фонд

Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради подейства като катализатор община Разлог, като институция да окаже влияние върху разбирането и прилагането на мерки за енергийна ефективност в частния сграден фонд, собственост на физически лица. Прилагането на такива мерки в изминалите

периоди се сблъскваше с много обективни трудности. На първо място относително ниската цена до скоро на енергията за отопление, спрямо средствата, необходими за въвеждане на мерките. Изключително негативно влияние оказва разбирането сред част от собствениците, че държавата е длъжна, което пък е оправдание за липсата на инициатива. Опитите за разяснителна дейност се сблъскват с разпространяване на мнения, които само се плъзгат по проблема, а не спомагат за решаването му. Община Разлог има готовност и ще използва всички лостове и механизми, залегнали в плана за възстановяване и устойчивост, както и в новите оперативни програми за да популяризира и насърчи енергийната ефективност в частния сграден фонд. Допълнителен стимул оказва повишената цена на енергоносителите - природен газ, течни и твърди горива. Спирачка е субсидираната цена на електроенергията.

6.2 Системи за улично и парково осветление в Община Разлог.

Външната осветителна уредба или т.нар. улично осветление е собственост на общината, съгласно §4, ал. 8 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за енергетиката. Уличното осветление е един от основните консуматори на ел. енергия за общината.

Видно от предоставените данни от Община Разлог, няма изпълнени дейности свързани с подобряване на енергийноата ефективност на уличното осветление в Общината.

Общата характеристика за състоянието на уличното осветление на територията на Община е запазено:

- ✓ Съществуващото улично осветление в Община Разлог е изграждано без генерален план.

Преобладаващия брой от светлинните източници в почти всички населени места или местности са PL-L и PL-S, E-27 и LED – 2 543 бр. или 75 % от общия брой на осветителите. Останалите 25% са натриеви лампи високо напрежение НЛВН, металхалогенни МЛХ 400 и живачни лампи – общо 839 бр., като на тях се пада 56% от общата инсталирана мощност в местата предмет на обследване.

В град Разлог се отчита по-висок процент на осветеност. На базата на наблюденията на служителите от общината и огледа, процентът дефектирали лампи е оценен на 4,2%.

В селата от обхвата на проекта се забелязва по-голям процент на несветещи лампи, който е оценен средно на 17%. Дейностите по замяна на лампите в тези населени места се извършват периодично, един-два пъти годишно.

Общата инсталирана мощност на лампите във всички населени места, включени в проекта, е 200,81 kW,

Инсталираната мощност, осигурена до трафопостовете, е 240 kW.

Типизираните мерки за повишаване на енергийната ефективност на външното изкуствено осветление са: замяна на светлинни източници; замяна на осветители; замяна на пусково-регулиращи апарати; въвеждане на система за управление; замяна на устройствата за позициониране на осветителите; използване на ел. енергия от ВИ; подобряване качеството на електроснабдяване и др. Поради високата цена на тези съоръжения е необходимо да се търсят програми с грантово финансиране за оптималната реконструкция на съществуващата улична осветителна уредба.

Замяната на еднотарифните електромери за измерване на консумираната ел. енергия за улично осветление с двутарифни не е енергоспестяваща мярка, но при съществуващите тарифи за цени на ел. енергия, води до намаляване средствата за заплащане от страна на общината.

Общината не попада в обхвата на чл.4 ал. 1 т.4 от Наредба № Е-РД-04-05 от 8 септември 2016 г. за определяне на показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, както и за определяне на условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и изготвяне на оценка на енергийни спестявания и не е задължена да прави обследване за енергийна ефективност на уличното осветление.

В следващата таблица са представени броя и видовете на инсталираните осветители на територията на обследваните населени места в община Разлог към Декември 2020 год., която е идентична с предоставените данни към 2024 год.

№	Място	Жители	Лампи общо	Лампи неработещи	Неработеща инсталирана мощност	Работеща инсталира на
		бр	бр	бр	kW	kW
1	Разлог	11 788	1 940	80	4,88	111,32
2	Елешница	1 338	175	30	0,95	4,65
3	Долно Драглище	668	150	26	0,83	4,07
4	Добърско	610	130	22	0,68	3,32
5	Горно Драглище	911	200	34	1,05	5,15

6	Бачево	1 585	211	36	1,17	5,73
7	Годлево	484	138	23	0,71	3,49
8	Баня	2 838	376	64	2,54	12,40
9	Предел		47	8	0,94	4,57
10	5-ти километър		13	2	0,06	0,31
11	Спортни обекти				0,00	32,00
	ОБЩО	**20 222**	**3 380**	**324**	**13,82**	**186,99**

Таблица представяща видовете осветителни тела на уличното осветление на територията на община Разлог към декември 2020 г., която е идентична с предоставените данни за 2024 год.

№	**Вид УО** **Населено място**	**PL-L 18W**	**PL-L 36W**	**PL-L 55W**	**НЛВН 70W**	**НЛВН 100W**	**PL-S 2X11W 2X9W**	**Енерг лампа E27**	**Прожектори 400МХЛ**	**Живачни 125 W**	**LED свет. източ.**	**Общ брой УО**
1	гр. Разлог	267	384	150	270	360	328	71	44	38	28	1940
2	с. Елешница	63	86	-	-	-	8	-	18	-	-	175
3	с. Долно Драглище	91	47	-	-	3	9	-	-	-	-	150
4	с. Добърско	83	41	-	-	-	6	-	-	-	-	130
5	с. Горно Драглище	119	57	-	-	-	24	-	-	-	-	200
6	с. Бачево	103	95	-	7	-	6	-	-	-	-	211
7	с. Годлево	68	43	-	-	-	-	13	-	-	14 /	138
8	с. Баня	138	165	-	38	-	23	-	12	-	-	376
9	Предел	-	-	-	-	47	-	-	-	-	-	47
10	5-ти километър	-	-	-	-	-	-	13	-	-	-	13
Общ брой за общ. Разлог		**932**	**918**	**150**	**315**	**410**	**404**	**97**	**74**	**38**	**42**	**3380**

VII. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

ГЛАВНАТА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ на програмата е:

Постигане на устойчив модел за потребление на енергия, чрез въвеждане на мерки за енергийна ефективност в община Разлог и пълноценно използване на местните ресурси.

ПРИОРИТЕТИ:

П1: Намаляване на разходите за енергия, чрез подобряване на енергийното управление на територията на община Разлог и внедряване на енергоспестяващи технологии и мерки в обществения, частния и бизнес сектор.

П2: Балансирано оползотворяване на местния потенциал от възобновяеми енергийни източници и намаляване на вредните емисии в атмосферата, чрез използване на методите на енергийната ефективност.

П3: Създаване на единна информационна система за енергопотреблението на общинските обекти и повишаване на местния капацитет и информираност на гражданите за икономия на енергия, наблюдение и контрол на енергийната ефективност.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ:

1. **Повишаване на енергийната ефективност в обществения сектор**
2. **Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор**
3. **Повишаване на информираността на заинтересованите страни и подобряване на местната политика в областта на енергийната ефективност. Повишаване капацитета на местната власт в областта на ЕЕ и информираността на гражданите и бизнеса.**

Специфична цел 1. 1. Повишаване на енергийната ефективност в обществения сектор.

Първостепенна цел в областта на енергийната ефективност е привеждането на сградния фонд в съответствие с изискванията на нормативната уредба по отношение на клас на енергопотребление и съответно постигане на максималният възможен ефект по отношение на консумацията на енергия в сградите. На база на специфичното потребление на първична енергия, отнесена към единица площ са определени приоритетните за интервенция сгради, собственост на Община Разлог, в които през

следващия пет годишен период е най - подходящо да бъдат разработени и реализирани проекти за енергоефективно саниране.

В следващата таблица е направено приоритизиране на общинските сгради за внедряване на мерки за енергийна ефективност.

№	СГРАДА	НАСЕЛЕНО МЯСТО	№ по КККР	АДРЕС	РЗП, м2	Приоритет
1	2	3	4	5	6	9
I.	**АДМИНИСТРАТИВНИ СГРАДИ**					
1	Административна сграда на Община Разлог	гр.Разлог	61813.759.251.1	гр.Разлог, ул."Стефан Стамболов" 1	2904	висок
2	Административна сграда	гр.Разлог	61813.759.257.1	гр.Разлог, ул."Стефан Стамболов" 2	554	среден
3	Административна сграда	с.Бачево	02960.501.374.1	с.Бачево	514	висок
4	Административна сграда	с.Годлево	15326.501.407.1	с.Годлево	608	среден
5	Административна сграда	с.Баня	02693.501.5095.5	с.Баня	572	нисък
6	Административна сграда	с.Долно Драглище	22602.501.9041.1	с.Долно Драглище	209	среден
7	Административна сграда	с.Горно Драглище	16754.501.314.2	с.Горно Драглище	518	висок
8	Административна сграда	с.Елешница	27293.501.218.1	с.Елешница, ул."Георги Димитров" 107	680	среден
9	Административна сграда	с.Добърско	21748.501.61.1	с.Добърско	230	среден
II.	**СГРАДИ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**					
1	ПГ по МСС-физкултурен салон - 61813.763.2.4	гр.Разлог	61813.763.2.4	гр.Разлог,ул."Екзарх Йосиф" 139	387	среден
2	ОДЗ "Радост"	гр.Разлог	61813.193.1	гр.Разлог, ул."Богомил"4	355	нисък
3	ОДЗ "Незабравка"	гр.Разлог	61813.761.52.1,2,3	гр.Разлог,ул."Георги Финдрин" 10	1314	нисък

4	ОДЗ "Елиза Астинова"	гр.Разлог	61813.756.97.1,2,3	гр.Разлог,ул."Яне Сандански" 23	1844	нисък
5	НУ"Яне Сандански"	гр.Разлог	61813.756.83.1,2	гр.Разлог,ул."Яне Сандански" 17	1038	среден
6	НУ "Св.св. Кирил и Методий"	гр.Разлог	61813.758.149.1,2	гр.Разлог,ул."Възраждане" 3	2141	среден
7	ОДЗ "Ален мак"	гр.Разлог	61813.760.51.1,2	гр.Разлог,ул."Шаркьой" 6	1520	среден
8	ОДЗ"Детелина"	гр.Разлог	61813.759.31.1	гр.Разлог,ул."Възраждане"	880	среден
9	ОДЗ"Здравец"	гр.Разлог	61813.755.297.1	гр.Разлог, ул."Иван Даскала"5	508	нисък
10	Детска ясла и детска градина	с.Бачево	02960.501.297.1	с.Бачево,ул."Костадин Катранджиев" 10	760	среден
11	ОУ "Св.Св Кирил и Методий"	с.Бачево	02960.501.372.1	с.Бачево,ул."Александър Стамболийски" 18	1124	среден
12	ОУ "Св.Св Кирил и Методий" - физкултурен салон	с.Бачево	02960.501.372.4	с.Бачево,ул."Александър Стамболийски" 18	205	висок
13	Детска градина	с.Годлево	15326.501.112	с.Годлево	221	среден
14	Детска градина и детска ясла	с.Баня	02693.501.248.1	с.Баня	1540	нисък
15	ОУ "Паисий Хилендарски"	с.Баня	02693.501.276.1	с.Баня	1911	висок
16	ОУ "Паисий Хилендарски"- за ученическо столово хранене	с.Баня	02693.501.276.3	с.Баня	452	нисък
17	Детска градина	с.Долно Драглище	22602.501.313.1.2.3	с.Долно Драглище	411	среден
18	ОУ "Неофит Рилски"	с.Горно Драглище	16754.501.280.1	с.Горно Драглище	2790	нисък
19	ОУ "Климент Охридски"	с.Добърско	21748.501.93.1	с.Добърско	500	нисък
20	Детска градина	с.Добърско	21748.501.93.2	с.Добърско	170	среден
21	Детска градина	с.Елешница	27293.501.52.1,2	с.Елешница, ул."Георги Димитров" 107	900	висок
22	ОУ " Братя Миладинови"	с.Елешница	27293.501.270.1,2	с. Елешница	2113	висок

III.	**СГРАДИ ЗА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ**					
1	Дом за стари хора	гр.Разлог	61813.750.120.1,2,3,4,5	гр.Разлог,ул."Гоце Делчев" 55	859	нисък
IV.	**СГРАДИ ЗА ТЪРГОВИЯ**					
1	Търговска сграда	гр.Разлог	61813.759.257.2	гр.Разлог, ул."Стефан Стамболов" 2	115	нисък
V.	**СГРАДИ НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО**					
1	Сграда за здравно заведение	гр.Разлог	61813.758.159.1	гр.Разлог, ул."Арх. Александър Г. Баров"3	558	нисък
2	Здравно заведение - административна сграда	гр.Разлог	61813.753.190.3	гр.Разлог,ул."Св.св. Кирил и Методий" 2	1227	висок
3	Здравна служба - 2-ри етаж и таван собственост на община Разлог	с.Годлево	15326.501.206.1	с.Годлево	180	нисък
4	Здравна служба	с.Баня	02693.501.364.1	с.Баня	280	среден
5	Здравна служба , Дом за лежащо болни	с.Долно Драглище	22602.501.132.1-11	с.Долно Драглище	1142	висок
VI.	**СГРАДИ ЗА КУЛТУРА**					
1	Народно Читалище "Западнородопски лъч - 1906"	с.Елешница	27293.501.223.1	с.Елешница, ул."Георги Димитров" 107	1962	висок
2	Народно читалище "Развитие -2004"	гр.Разлог	61813.754.98.1	гр.Разлог,ул."Искър" 10	545	среден
3	Народно читалище "Самообразование-1928"	с.Бачево	02960.501.514.1	с.Бачево, ул."Александър Стамболийски" 16	760	висок
4	Народно читалище "Христо Ботев-1997"	с.Годлево	15326.501.206.1	с.Годлево	487	среден
5	Народно читалище "Просфета- 1908"	с.Баня	02693.501.5095.2	с.Баня	978	среден
6	Ритуална зала	с.Баня	02693.501.5095.2	с.Баня	276	среден

7	Туристически информационен център	с.Баня	02693.501.4045.1	с.Баня	28	нисък
8	Читалище	с.Долно Драглище	22602.501.98.1	с.Долно Драглище	656	висок
9	Народно Читалище "Слънце-1938"	с.Горно Драглище	16754.501.314.3	с.Горно Драглище	997	висок
VII.	**СГРАДИ ЗА СПОРТ и ТУРИЗЪМ**					
1	Спортна зала "Септември"	гр.Разлог	61813.759.50.1,2	гр.Разлог,ул."Цар Самуил" 1	1822	висок
3	Чайна Кулиното	61813.662.866.6	м."Кулиното"	м."Кулиното"	88	среден
4	Масивна сграда 1 и 1/2 етажа до х."П.К.Яворов"	61813.808.7.16	м."Суходол"	м."Суходол"	72	среден
5	Полумасивна сграда /старата хижа/	61813.808.7.15	м."Суходол"	м."Суходол"	88	среден

Повишаване ефективността на уличното осветление.

Системите за УО в Община Разлог се поддържат в добро състояние, но все още има осветителни тела с висока консумация на енергия. При изпълнение на проекти по пътната инфраструктура трябва да се включва и подмяната на осветителни тела за УО, като се монтират изключително светодиодни улични осветителни тела. Община Разлог трябва да инвестира в следващите години в подмяна на осветителни тела, така че до края на действие на програмата всички осветителни тела в общината да бъдат светодиодни.

Лампите с висока трайност са препоръчителни от екологични съображения и с оглед намаляване на разходите за поддръжка. Животът на продуктите винаги следва да се взема под внимание. За лампи, които са етикетирани, се препоръчва да се провери класът на енергийна ефективност. Когато има такива и в зависимост от приложението, за предпочитане е да се използват лампи от класове „А“, „А+” и „А++”.

Специфична цел 2. Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор

За постигане на целта ще бъдат проведени информационни кампании за гражданите и бизнеса по отношение на възможностите за внедряване на ВЕИ в частни жилищни сгради и предприятия. Тези кампании от своя страна ще стимулират

извършването на енергоспестяващи мерки в жилищни, търговски ипроизводствени сгради.

С прилагането на мерките за повишавамне на енергийната ефективност в жилищния сектор ще бъде подобрено състоянието на жилищните сгради и ще бъде повишена енергоефективността им, ще се удължи експлоатационния им срок, същевременно ще се подобри комфорта на живущите и ще се намалят въглеродните емисии, отделяни от тях.

<u>Специфична цел 3.</u> Повишаване на информираността на заинтересованите страни и подобряване на местната политика в областта на енергийната ефективност.

За постигане на целта ще се приложат дейности и мерки, които са свързани с подобряване на административния капацитет на експертите от общинската администрация, ще се организират обучения за усъвършенстване на знанията и уменията в областта на енергийната ефективност.

Внедряването на информационна система, съдържаща база данни за енергийното потребление на общината ще допринесе за подобреното и актуално събиране на информация за енергийното потребление на общината по месеци и години, което ще послужи за изграждане на база данни за консуматорите на енергия, както и за създаване на възможност за генериране на справки за изразходване на енергия и бюджетни средства за всеки обект.

Ще бъдат проведени и информационни кампании, семинари относно възможностите за повишаване на енергийната ефективност.

Така формулираните цели могат да бъдат постигнати с реализацията на конкретни проекти, дейности, мерки и инвестиции от страна на обществения, частния и бизнес сектори в общината. Важен момент е да се постигне намаляване на брутното крайно потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане; да се ограничи потреблението на горива в транспорта и да се внедрят високоефективни технологии от ВИ.

Поставените цели ще се изпълняват с отчитане на динамиката и тенденциите в развитието на европейското и българското законодателство по енергийна ефективност, насърчаване използването на енергия от ВИ и пазарните условия.

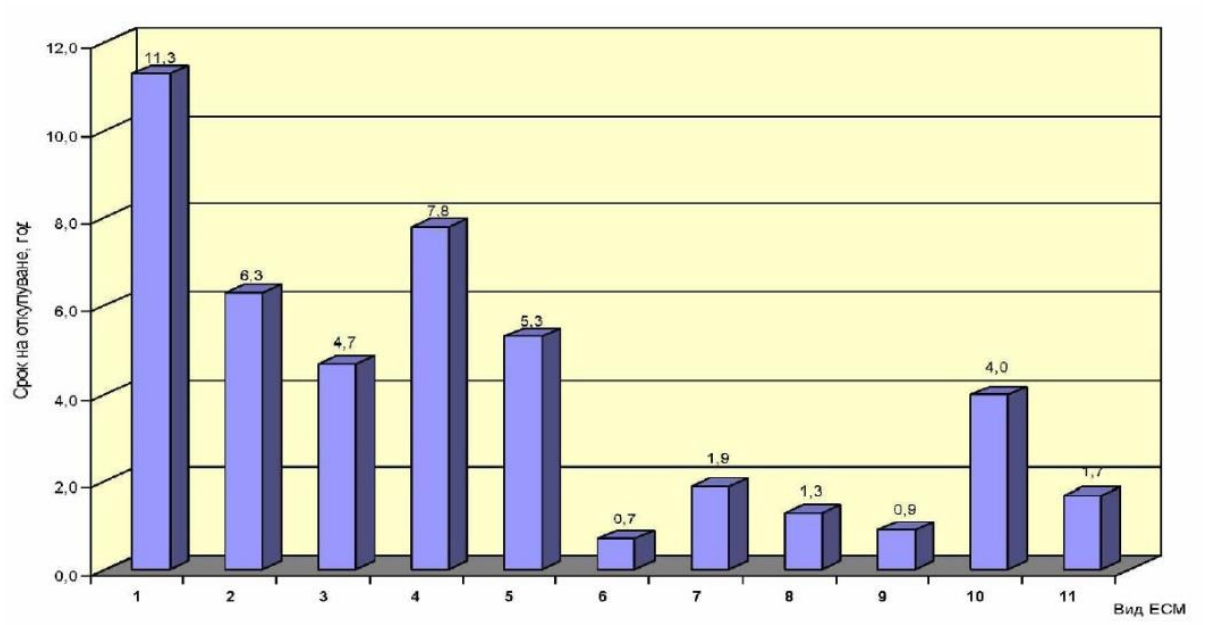
В тази връзка настоящата Програма е динамичен документ и ще бъде отворена за изменение и допълнение по целесъобразност през целия програмен период до 2030 г.

VIII. ИЗБОР НА ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ

Това е най-важният етап от разработването на Програмата за енергийна ефективност (ПЕЕ) на община Разлог до 2030 г. От правилния избор на проекти, мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление зависи успешното и ефективно изпълнение на ПЕЕ.

Средните периоди на откупуване за най-често препоръчвани енергоспестяващи мерки (ECM) са представени на следващата диаграма:

Фиг. 4: Средни периоди на откупуване на най-често препоръчвани енергоспестяващи мерки

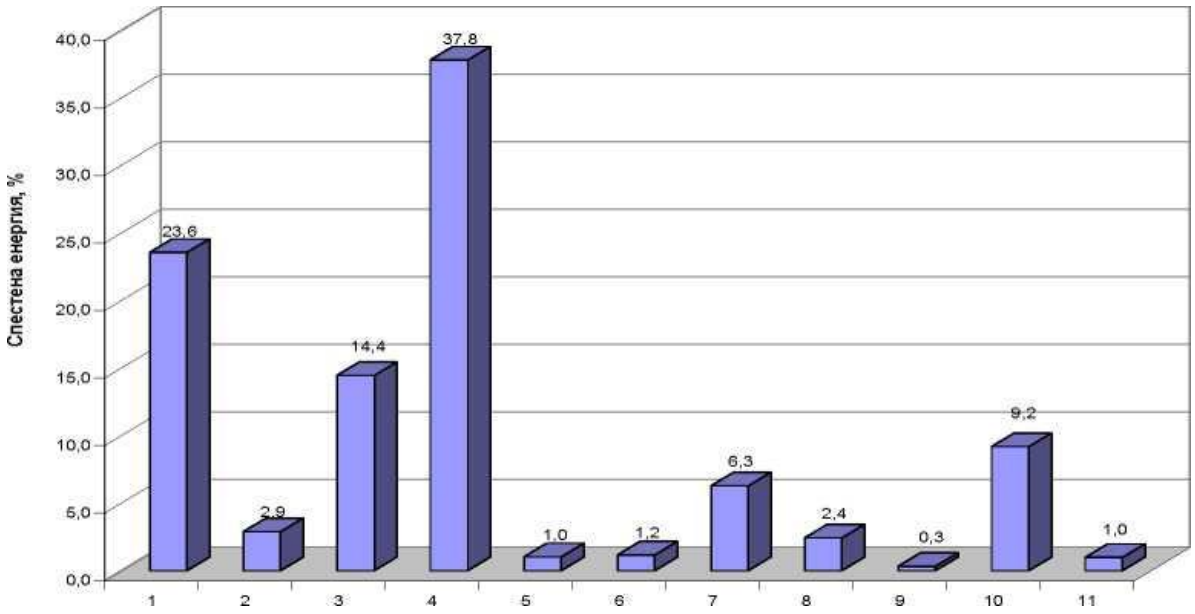
Легенда: 1 - Изолация на външни стени; 2 - Изолация на под; 3 - Изолация на покрив; 4 - Подмяна на дограма; 5 - ECM по осветление; 6 - ECM по абонатни станции; 7 - ECM по котелни стопанства; 8 - ECM по прибори за измерване, контрол и управление; 9 - Настройки (вкл. „температура с понижение”); 10 - ECM по

сградни инсталации; 11 - Други (въвеждане на система за енергиен мениджмънт и т.н.)

Най-често залаганите мерки за намаляване на енергийната консумация са свързани с подобряване техническите показатели на ограждащите конструкции на обектите - изолация на външни стени, подове и покриви, както и подмяна на дограма. Чрез използване на съвременни изолационни материали и дограми, изброените мерки водят до понижаване коефициента на топлопреминаване през външните ограждащи конструкции и до намаляване степента на инфилтрация до стойности, съобразени с изискванията за енергийна ефективност. Следващите по значимост мерки са подобряване функционирането на котелни инсталации и абонатни станции, чрез цялостната им подмяна или подмяна на елементи от тях. Веднага след тях се нарежда мярката за подобряване работата на сградните инсталации за отопление, топла вода и вентилация. Това включва частична реконструкция или цялостна подмяна на инсталациите – отоплителни тела, помпи, вентилатори, арматура и тръбна мрежа (вкл. изолация), въвеждане на автоматика и др. Останалите мерки не са предписвани често, но и те от своя страна също водят до сериозна икономия на енергия.

Отделните енергоспестяващи мерки в сгради оказват различно влияние върху икономията на енергия, което е онагледено на долната диаграма.

Фиг. 5: Спестена енергия в % от въвеждане на различни енергоспестяващи мерки

Легенда: 1 - Изолация на външни стени; 2 - Изолация на под; 3 - Изолация на покрив; 4 - Подмяна на дограма; 5 - ЕСМ по осветление; 6 - ЕСМ по абонатни станции; 7 - ЕСМ по котелни стопанства; 8 - ЕСМ по прибори за измерване, контрол и управление; 9 - Настройки (вкл. „температура с понижение"); 10 - ЕСМ по сградни инсталации; 11 - Други (въвеждане на система за енергиен мениджмънт и т.н.)

Изпълнението на мерките за енергийна ефективност може да се обвърже с препоръките в заключителните доклади от проведените енергийни обследвания на сградите общинска собственост. При обновяването на тези сгради освен мерки по подобряване на термичната изолация, след доказване на икономическата ефективност, могат да се включат и мерки за въвеждане на слънчеви колектори и заместване на съществуващо отопление с такова, базирано на ВЕИ или други енергоефективни източници.

Изборът на подходящите мерки, дейности и последващи проекти е от особено значение за успеха и ефективността на енергийната политика на Община Разлог. Най-общо предприеманите мерки могат да бъдат разделени на посочените по-долу две основни групи.

Административни мерки:

- Ефективно общинско планиране за внедряване на ЕСМ в сгради и обекти, общинска собственост.
- Провеждане на информационни и обучителни кампании сред населението за ползите и практическите особености на използването на консуматори с висок енергиен клас в бита и бизнеса и въвеждане на ЕСМ в сгради.

Технически мерки:

- Мерки, насочени към подобряване енергийните характеристики на сградния фонд на територията на общината: 1 - Изолация на външни стени; 2 - Изолация на под; 3 - Изолация на покрив; 4 - Подмяна на дограма; 5 - ЕСМ по осветление; 6 - ЕСМ по абонатни станции; 7 - ЕСМ по котелни стРазлогства; 8 - ЕСМ по прибори за измерване, контрол и управление; 9 - Настройки (вкл. „температура с понижение"); 10 - ЕСМ по сградни инсталации; 11 - Други (въвеждане на система за енергиен мениджмънт и т.н.)
- Мерки, насочени към подобряване енергийните характеристики на външната осветителна уредба в общината. След изтичане на амортизационния срок на

съществуващата система за улично, парково и фасадно осветление, изграждане на нова по-икономична с използване на енергия от възобновяеми източници (соларни панели), след извършен пълен енергиен одит.

- Мерки, насочени към използване на техника, машини и съоръжения с висок енергиен клас в обществения, частния и бизнес сектор.
- Мерки, насочени към подобряване на енергийната ефективност в транспорта – подновяване на автопарка и оптимизиране на транспортните схеми.

За достигане на планираните резултати, по отношение на енергийни спестявания и намаление на емисии CO в периода до 2030 г., Община Разлог планира да бъдат изпълнени следните дейности и приложени следните мерки:

8.1 Дейности във връзка с изпълнение на нормативните изисквания по ЗЕЕ:

8.1.1 Дейности във връзка със задълженията на Община Разлог за обследване и сертифициране на сгради в експлоатация по чл. 38 и следващи от ЗЕЕ.

Обследването за енергийна ефективност на сградите е перманентен процес. Всички сгради, в които с обследването за енергийна ефективност и издадения сертификат се докаже, че не отговарят на изискванията за енергийна ефективност за съответния клас сграда, са длъжни в 3 годишен срок да изпълнят предписаните мерки. Една година след изпълнението на мерките на сградите следва да се извърши повторно обследване и да се издаде сертификат, който очаквано следва да е клас „А“, „В“ или „С“, т.е. да покрива действащите норми. Този сертификат е с валидност от 4 до 10 години в зависимост от годината на построяване и класа на сградата. Тъй като община Разлог притежава голям брой сгради с РЗП над 250 кв. метра (каквото е изискването за подлежащите на енергийно обследване сгради), непрекъснато се възлагат енергийни обследвания на сгради както първични, така и за доказване на енергийни спестявания. Водеща в общинската политика за възлагане на енергийни обследвания ще бъде нуждата на конкретната сграда от внедряване на енергоспестяващи мерки и очаквания срок на изкупуване. Като се обърне внимание на сградите с най-голяма нужда и с очакван най-голям икономически и социален ефект, на които да бъдат приоритетно

възложени енергийни обследвания. Такива са всички сгради, отбелязани с висок приоритет в т. 7.1.

8.1.2 Дейности за внедряване на мерки за енергийна ефективност в сграден фонд на Община Разлог - високоприоритетни сгради.

В следващата таблица са представени необходимите средства за внедряване на мерки за енергийна ефективност по групи сгради. Изчисленията са приблизителни, като са взети предвид вида на използваната енергия и нуждите на сградите отенергоспестяващи мерки.

№	Проект	Прогнозна стойност (лева)	Източник на финансиране
1	Повишаване на енергийната ефективност на сградата на Общинска администрация гр. Разлог – проектиране и основен ремонт	600 000.00 лв.	НПВУ
2	Повишаване на енергийната ефективност на Спортна зала „Септември“, гр Разлог	900 000.00 лв.	НПВУ
3	Повишаване на енергийна ефективност в сградата на кметство с. Бачево	365 000.00 лв.	ПРСР
4	Повишаване на енергийна ефективност в сградата на кметство с. Горно Драглище	365 000.00 лв.	ПРСР
5	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност и изпълнение на съпътстващи СМР за сградата на Народно читалище „Слънце 1938 г.“, с. Горно Драглище, община Разлог	1 200 000.00 лв.	НПВУ
6	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност и изпълнение на съпътстващи СМР за сградата на	1 200 000.00 лв.	НПВУ

	Народно читалище „Западнородопски лъч 1906 г.“, с. Елешница, община Разлог		
7	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност и изпълнение на съпътстващи СМР за сградата на Народно читалище "Георги Тончев-1927", с. Долно Драглище, община Разлог	450 000.00 лв.	Проект "Красива България", НПВУ
8	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност и изпълнение на съпътстващи СМР за сградата на Народно читалище "Самообразование- 1928", с. Бачево, община Разлог	500 000.00 лв.	Проект "Красива България", НПВУ
7	Модернизация на образователната среда в ОУ "Паисий Хилендарски", с. Баня, общ. Разлог	985 000.00 лв.	НПВУ
8	Повишаване на енергийната ефективност на физкултурен салон на ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Бачево.общ. Разлог	400 000.00 лв.	Проект "Красива България"
9	Повишаване на енергийната ефективност на сграда на Детска градина с. Елешница, общ. Разлог	450 000.00 лв.	Проект "Красива България", НПВУ
10	Повишаване на енергийната ефективност на сграда на здравеопазването - Административна сграда на МБАЛ- "д-р Асен Велев", гр. Разлог	585 000.00 лв.	НПВУ

IX. ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

При изпълнението на мерките за енергийна ефективност, включени в настоящата Програма на община Разлог ще се постигнат следните ефекти:

- **Икономически** – икономии в бюджета и възможност за пренасочването на тези средства за други дейности.
- **Екологичен** – прилагането на енергоефективни мерки води пряко и косвено до положителни ефекти по отношение на околната среда, включително ограничаване на вредните емисии в атмосферата.
- **Повишаване качеството на общинските услуги** – с реализацията на мерките за енергийната ефективност ще се подобрят общинските услуги, предимно чрез подобряване комфорта, качеството на отоплението в детските градини, училищата и други обществени сгради и институции.
- **Обществена подкрепа** и одобрение на политиката на Общината за енергийна ефективност.

Най-общо резултатите, които ще се постигнат с реализирането на настоящата Програма могат да бъдат обобщени така:

- икономия на топлинна енергия;
- икономия на електрическа енергия;
- икономия на горива;
- намалени емисии парникови газове;
- икономия на финансови средства.

За някои от мерките е възможно да се получи сравнително дълъг срок на откупуване, но в тези случаи трябва да се има предвид тяхната екологичната значимост. Освен това, е важно да се подчертае, че ефектът от реализирането на дейностите и мерките се изчислява на база на действащите в момента цени на топлинната и електрическата енергия и на горивата. Тези цени ще продължават да се повишават, вследствие на непрекъснато растящите цени на горивата на международните пазари, поради което срокът на откупуване може да се окаже по-малък, в сравнение с направените изчисления.

X. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Предвид специфичния характер и сложността на всеки конкретен обект, както и спецификата и вида на избраните мерки, дейности и проекти е препоръчително Програмата за енергийна ефективност да се изпълни на няколко етапа:

Инвестиционно намерение

Това включва извършването на определени проучвания, с които се цели да се установи дали е целесъобразно осъществяването на инвестиционното намерение, начините и мащаба на изпълнението й и др. Тези проучвания следва да изяснят и положението по редица маркетингови, технологически и други въпроси.

Предварително проучване

Необходимо е да се направи предварително (т.нар. предпроектно) проучване за състоянието на обектите, в които е предвидено да бъдат реализирани мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление - състояние на съоръженията, конструкциите, енергийните системи, изследване на енергийните разходи за последните години и др.

Инвестиционен проект

Разработване на инвестиционен проект е необходимо в някои случаи поради спецификата и обема на предвидените дейности – например Подмяна на отоплителната инсталация, Подмяна на котел на твърдо гориво с котел на природен газ, Газифициране на детска градина и др.

Подготовка и изпълнение на строителството

Това включва подготовка на всички необходими документи и извършване на съответните строително – монтажни дейности за постигане на поставената цел и издаване на акт за въвеждане на обекта в експлоатация.

Мониторинг

За установяване намалението на енергийното потребление след реализацията на съответните дейности и мерки, следва да се извършва ежемесечно отчитане и записване на параметрите от измервателните уреди, инструктаж на техническия персонал по поддръжката на инсталациите и др.

XI. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Общинските администрации разполагат с ограничени възможности за финансиране на проекти за повишаване на енергийната ефективност. Основната възможност е общината да реализира подобни проекти с външно финансиране. За тази цел Община Разлог следва да поддържа високо ниво на компетентност и капацитет на

общинската администрация, като работи активно по всички направления, даващи възможност за привличане на външно финансиране за изпълнение на проекти.

Цялостно или частично финансиране на инвестициите в енергийна ефективност може да бъде осигурено чрез национални, европейски и международни програми и фондове. По-важните източници на средства, които могат да осигурят възможности за финансиране на проекти за енергийна ефективност са:

- **Общински бюджет** – предвиждане на собствени средства за изпълнението на мерките по Програмата за енергийна ефективност
- **Републикански бюджет** – под формата на субсидии, компенсации или Национални програми, подобни на Националната програма за ЕЕ на многофамилни жилищни сгради.
- **Европейските програми и фондове**, които предлагат възможности за финансиране на проекти за енергийна ефективност и възобновяеми източници са:
  - *Програма за развитие на селските райони 2021-2027 г.*
  - *ОП „Иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г.”*
- **Национален план за възстановяване и устойчивост**

Националният план за възстановяване и устойчивост е основен източник за финансиране до 2026 г. Основната цел на Плана за възстановяване и устойчивост е да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от COVID-19 пандемията. В преследването на тази цел са групирани набор от мерки и реформи, които да имат съществен принос към възстановяването на потенциала за растеж на икономиката и да го развият, като осигурят устойчивост на негативни външни ВЪЗДСЙ(ТГВИЯ. Това ще позволи в дългосрочен план постигането на стратегическата цел за конвергенция на икономиката и доходите до средноевропейските.

Планът полага основите за зелена и цифрова трансформация на икономиката, в контекста на амбициозните цели на Зелената сделка.

• Финансиране от НФЕЕВИ

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източнии“ (ФЕЕВИ) е юридическо лице, създадено по силата на Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ). Фондът управлява финансови ресурси, получени от Република България от Глобалния Екологичен Фонд (ГЕФ) с посредничеството на Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР) и от други донори.

• Национален доверителен ЕкоФонд (НДЕФ)

Фондът е създаден през м. октомври 1995 г. по силата на суапово споразумение „Дълг срещу околна среда” между Правителството на Конфедерация Швейцария и Правителството на Република България. Съгласно чл. 66, ал.1 на Закона за опазване на околната среда, целта на Фонда е управление на средства, предоставени по силата на суапови сделки за замяна на „Дълг срещу околна среда” и „Дълг срещу природа”, от международна търговия с предписани емисионни единици (ПЕЕ) за парникови газове, от продажба на квоти за емисии на парникови газове за авиационни дейности както и на средства, предоставени на база на други видове споразумения с международни, чуждестранни или български източници на финансиране, предназначени за опазване на околната среда в Република България. Фондът допринася за изпълнение на политиката на Българското правителство и поетите от страната международни ангажименти в областта на опазване на околната среда. Националният доверителен ЕкоФонд е независима институция, която се ползва с подкрепата на българското правителство.

• Кредити по специализирани кредитни линии и заеми от търговски банки

Кредитната линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници за България (КЛЕЕВЕИ). Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници е разработена от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) в сътрудничество с Българското правителство и Европейския съюз. Програмата предоставя кредитни линии на участващите български банки, които от своя страна предоставят заеми на частни дружества за проекти за енергийна ефективност в промишлеността и проекти за възобновяеми енергийни източници. Български банки, участващи в КЛЕЕВЕИ: Българска Пощенска Банка, Банка ДСК, Уникредит Булбанк, Юнионбанк, Обединена Българска Банка, Банка Пиреус, Райфайзенбанк.

Финансиране от международни програми и фондове:

• Програма „Интелигентна енергия – Европа“

Европейската програма "Интелигентна енергия за Европа" предоставя безвъзмездно финансиране на проекти на български организации за създаване на политически и пазарни условия за енергийна ефективност и използването на ВЕИ в рамките на Програмата за конкурентоспособност и иновации (CIP). Основен приоритет са нови и възобновяеми енергийни източници (ALTENER). В рамките на този приоритет се финансират проекти по: добиване на електроенергия от ВЕИ; използване на възобновяема енергия за отопление/охлаждане; дребномащабни инсталации за

възобновяема енергия на сградите; проучвания и добив на биогорива; нови технологии и обмен на опит, като резултатите са видими на територията на целия Европейски съюз.

• ELENA

Безвъзмездно финансиране от страна на Европейската инвестиционна банка и Европейската комисия на местни и регионални власти при подготовката на инвестиционни програми за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници (ВЕИ). ELENA (European Local Energy Assistance) осигурява техническа помощ за структуриране и изпълнение на проектите. ELENA да покрива до 90% от разходите за техническа подготовка на инвестиционните програми. Покриват се средства за предварителни проучвания, за структуриране на програми и бизнес планове, за одити, тръжни процедури и договори, за създаване на групи за управление на проекта, за разходи по ДДС, ако бенефициентът не може да ги възстанови. Инструментът ELENA може да се ползва от местни и регионални власти, обществени органи или група органи от държавите, които подлежат на подпомагане по програма.

XII. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ

Резултатите от изпълнението на общинските програми за ЕЕ не винаги са очевидни и това затруднява тяхната измеримост и оценка на изпълнението. Често въздействието от изпълнението на някои дейности и мерки представлява ефект с натрупване, а това може допълнително да усложни анализа и оценката на резултатите.

В тази връзка една от най-важните фази на процеса на разработване на ПЕЕ е мониторинга, който включва наблюдението, оценката и контрола на изпълнението на дейностите и мерките. Мониторингът е свързан тясно с всички фази по оценката на изпълнението на ПЕЕ. Наблюдението, оценката и контрола са важни, тъй като тези дейности позволяват да се предприемат коригиращи действия ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят. Важно е да се дава и отчет за напредъка при постигане на генералните цели като се изготвят междинни и годишни отчети (доклади), на базата на които следва да бъдат предприемани последващите действия.

За да може да се упражнява контрол върху изпълнението на ПЕЕ, въз основа на оценките от постигнатите резултати спрямо поставените цели, е необходимо да се използва набор от показатели. Последните трябва да бъдат предварително или достатъчно рано определени по отношение на изпълнението на стратегическия

документ, за да могат да бъдат използвани получените от тях данни. В повечето случаи това ще бъдат целеви стойности, които в агрегиран вид ще съответстват на целите на стратегическия документ. Мониторингът осигурява текуща информация, която помага да се отчете напредъка (успеха или неуспеха) на стратегическия документ.

Много важно е да бъде определена група от експерти, които да бъдат отговорни за наблюдението и контрола на изпълнението на дейностите по ПЕЕ. Тази група ще одобрява и утвърждава индикаторите за наблюдение на изпълнението на ПЕЕ, на базата на което ще извършва:

- периодични прегледи на постигнатия напредък по отношение на изпълнение на целите
- разглеждане на резултатите от междинните оценки
- анализи на резултатите от изпълнението на мерките и дейностите
- оценка на степента на постигане на целите и на устойчивостта на резултатите
- разглеждане на предложенията за промяна на мерките
- предлагане на промени, свързани с постигането на целите на ПЕЕ

За успешния мониторинг на програмите е необходимо да се прави периодична оценка на постигнатото, като се съпоставят вложените финансови средства и постигнатите резултати, което служи като основа за определяне реализацията на проектите.

Реализираните и прогнозни ефекти следва да бъдат изразени чрез количествено и/ или качествено измерими стойностни показатели /индикатори.

12.1. План за изпълнение на ПЕЕ, изпълнение на специфични цели и мерки за повишаване на енергийната ефективност, очаквани резултати и индикатори за тяхното измерване

Планът за изпълнение към Програмата за енергийна ефективност на община Разлог за периода 2025-2030 год. предвижда изпълнението на конкретни и целенасочени мерки и дейности в обществения и жилищния сектор, с цел постигане на съответствие с действащите изисквания на законодателството в областта на енергийната ефективност.

№	Наименование на специфична цел, мярка	Бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Индикатори	Отговорна структура	Време за реализация					
						25	26	27	28	29	30
План за изпълнение на ПЕЕ Разлог 2025-2030 г.		**8210**									
Специфична цел 1. Повишаване на енергийната ефективност в обществения сектор		**8180**									
Мярка 1.1. Повишаване на енергийната ефективност в общинския сграден фонд		**8080**									
1.1.1.	Извършване на обследване за енергийна ефективност на общинския сграден фонд	50	Общински бюджет, фондове на ЕС	Извършени обследвания за ЕЕ на сгради - 5 бр.	Община Разлог	X	X	X	X	X	X
1.1.2.	Извършване на саниране на сгради, за които е извършено енергийно обследване	8000	НДЕФ, ПРСР, Проект"Красива България, НПВУ	Санирани …бр. сгради	Община Разлог	X	X	X	X	X	X
1.1.3.	Въвеждане на системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението в общинския сграден фонд, включен в точки: 1.1.1 и 1.1.2.	30	Общински бюджет	Въведена система за поддържане и експлоатация на на уличното осветление	Община Разлог	X	X	X	X	X	X
Мярка 1.2. Поддържане на системата за улично и парково осветление		**100**									

1.2.1.	Въвеждане на ефективни системи за поддържане и експлоатация на уличното осветление в населените места на общин Разлог.	100	ЕСКО, Общински бюджет	Въведена система за мониторинг и контрол на енергопотреблението в обектите от общинския сграден фонд.	Община Разлог	X	X	X	X	X	X
Специфична цел 2. Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор		**10**									
Мярка 1.1. Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сграден фонд		**10**									
2.1.1.	Провеждане на информационна кампания за гражданите и бизнеса за възможностите за внедряване на ВЕИ в частни жилишни сгради и предприятия.	10	Общински бюджет	2 броя проведени информационни кампании	Община Разлог	X	X	X	X	X	X
Специфична цел 3. Повишаване на информираността на заинтересованите страни и подобряване на местната политика в областта на енергийната ефективност.		**20**									
Мярка 3.1. Подобряване на административния капацитет за устойчиво енергийно потребление		**15**									

3.1.1.	Провеждане на обучения за усъвършенстване на специализираните знания и умения в областта на енергийната ефективност на експерти от общинската администрация на гр. Разлог	10	Общински бюджет	2 броя проведени обучения	Община Разлог		X	X	X	X	X
3.1.2.	Наблюдение, оценка и актуализация на Програмата за енергийна ефективност	5	Общински бюджет	5 броя изготвени отчети за изпълнение на програмата; 1 актуализация(при необходимост)	Община Разлог	X	X	X	X	X	X
Мярка 3.2. Повишаване на осведомеността на населението относно възможностите в сферата на енергийната ефективност		**5**									
3.2.1.	Провеждане на информационни кампании, конференции, семинари и други срещи относно възможностите за подобряване на енергината ефективност в община Разлог.	5	Общински бюджет, фондове на ЕС	1 брой проведена информационна кампания	Община Разлог		X				

Контролът и наблюдението на изпълнението на Общинската програма за енергийна ефективност (ЕЕ) се осъществяват на три равнища:

1. **Първо равнище – Общинска администрация**

Общинската администрация следи за изпълнението на инвестиционните проекти, включени в годишните планове. По заповед на кмета, оторизиран представител изготвя периодични доклади за състоянието на проектите, предлага актуализации на плановете и докладва за възникнали затруднения, като предлага мерки за тяхното преодоляване. Най-малко веднъж годишно се изготвя доклад за изпълнението на годишния план, който се представя на Общинския съвет.

2. **Второ равнище – Общински съвет**

Общинският съвет, в рамките на своите правомощия, взема решения относно изпълнението на планираните дейности и мерки по ЕЕ, както и за необходимите корекции и подобрения.

3. **Трето равнище – Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР)**

АУЕР осъществява контрол върху изпълнението на програмата на национално ниво, като изисква и анализира годишните отчети на общината.

XIII. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Изпълнението на Програмата за енергийна ефективност се отчита пред Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР). Община администрация – Разлог има задължението ежегодно да представя попълнени отчети за напредъка по програмата до Изпълнителния директор на АУЕР.

Съгласно чл. 12, ал. 5 от Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ), държавните и местните органи са длъжни ежегодно да предоставят на Изпълнителния директор на АУЕР отчет за изпълнението на Програмите за енергийна ефективност. Тези отчети включват:

- Описание на реализираните дейности и мерки;
- Данни за постигнатите енергийни спестявания.

Отчетите трябва да бъдат подадени не по-късно от 1 март на годината, следваща изпълнението на съответните дейности и мерки. Те се изготвят по утвърден образец от Изпълнителния директор на АУЕР и се публикуват на официалния сайт на общината.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Общинската програма за енергийна ефективност на община Разлог (2025 – 2030 г.) е ключов стратегически документ за провеждане на балансирана и устойчива енергийна политика на местно ниво. Тя създава възможности за оптимизиране на подходите и методите за вземане на решения от страна на Общинския съвет, както и за повишаване на ефективността в работата на администрацията.

Основните цели на програмата са:

Намаляване на енергопотреблението от конвенционални горива и електрическа енергия на територията на община Разлог;

Ограничаване на вредните емисии в атмосферния въздух;

Подобряване на качеството на живот и намаляване на здравните рискове за населението.

Програмата не представлява „еднократен акт“ със завършен краен продукт, а е динамичен инструмент за стратегическо планиране и програмиране. Тя подлежи на актуализация и разширяване, като се адаптира към променящите се условия, фактори и предизвикателства във времето.

При разработването ѝ е възприет подходът на последователно детайлизиране и гъвкаво планиране, което гарантира постигането на дългосрочните и краткосрочните цели на местната политика за устойчиво енергийно развитие.

Програмата има отворен характер – срокът ѝ на действие може да бъде променян и усъвършенстван в зависимост от законодателните изменения, новопостъпилите данни, инвестиционните намерения и възможностите за финансиране на предвидените мерки.

Настоящата програма е разработена на основание чл.12, ал.2 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ) и е приета с Решение на Общински съвет – Разлог №162 по Протокол №6 от 29.05.2025г.